

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felolós szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Közegészségügyünk.

Budapest, április 30.

Kormányok mennek, kormányok jönnek; lomtárba kerül a régi program, új kerül helyébe; a politikai élet folyton mozgó hullámai tisztítják, csiszolják a nagy eszméket; századokra kiható reformtervek születnek meg pillanatok alatt s a pillanatok szülte eszmék testet öltve, büszkén hirdetik az alkotó tetteiket.

A törvényhozás, a törvényhozási tényezők — és itt első sorban a kormány tagjai — figyelme, alkotó ereje kiterjed a gyakorlati élet minden ágára; a közjó, a közérdek minden egyes törvényhozási ciklusban újabb rendeleteket, újabb törvényeket nyer, melyek egyenként és összesen a polgárok s így az állam fejlődését, jólétét segítik elő. Így látjuk, hogy az ipar, a kereskedelem, a mezőgazdaság, az igazságszolgáltatás évről-évre biztosabb, jobb alapra lesz fektetve, mindenik többé-kevésbé halad, sőt egyike-másika szépen virágzik is; csak egy mostoha gyermeke van az államnak, egy elfeledett nagy állami érdek várjárégóta a támogatást s ez: a közegészségügy!

Nem akarom ezzel azt mondani, hogy e téren nem történt volna semmi, mert az utolsó évtized fényes eredményeket is produkált. Hogy ezek az eredmények még sem voltak kielégítőek, ennek oka abban keresendő, hogy nem az általános közegészségügy, illetve ennek az alapja, hanem egyes részek, kisebbrendű kérdések megoldására törekedtek. Az így nyert — mozaikszerűleg összerakott — egész aztán csak egy toldott-foldott művet eredményezett, ahol a részek toldásánál mindenütt hézag maradt, vagy a már jól összeillesztett részek egyike ellent-

mondott, ha ugyan tönkre nem tette a másik rész hatását!

Hogy ez valóban így van, azt bizonyítja az a tény, hogy a közegészségügyi törvény alkotása óta, ami csaknem 25 évvel ezelőtt történt, több mint 2000 rendelet intézkedik, osztogat tanácsokat a szenvedő közegészségügynek s így mi sem természetesebb, mint az, hogy e rengeteg renDELETErdőben oly könnyű eltévedni, vagy ettől félvén, oly szívesen kerüljük e renDELETErdőbe be is menni!

A meglevő 1876-iki egészségügyi törvényünk pedig elavult, hézagos, a lényegét illetőleg a lehető legrosszabb. Intézkedéseiben homályos, többet ad a formára, mint a lényegre, minden paragrafus annyira hézagos, hogy bárki által könnyen kijátszható s ebben leli magyarázatát például a *kuruzslásnak* oly nagy mérvű elharapozása, hogy több helyen a törvény otlatma alatt üzőtt rendszeres foglalkozássá vált. Eklatáns példa erre *Nagyvárad, Debrecen* stb. és széles Magyarország csaknem minden helységében élő javasasszony, „csudagyógyász”. Ennek a törvénynek nincs hatása, hogy úgy mondjam, nincs tekintélye, legalább ezt látjuk a legtöbb egészségügyi hatóság intézkedéseiből, amelyek előforduló precedenseknél mindenhez inkább alkalmazkodnak, de egészségügyi törvényt alig ismernek. A parlamentnek át kellene gyurni az egész törvényt — elejétől a végéig, — alkalmazni kellene a mai modern korhoz s ennek minden nyavalyáihoz, egyszóvalgy határozott irányú, modern és *praktikus egészségügyi törvényt* kell alkotni!

Egyöntetű, praktikus irányú törvényre van szükség a *fertőző betegségek* körül követendő eljárásban is. Ma úgy állunk e téren, hogy a hány ház, annyi szokás, s jöllehet számtalan az idevonatkozó rendelet, ezeknek

teoretikus iránya és célzata miatt csaknem tehetetlenek vagyunk a már fellépett járványokkal szemben. Hogy egyébre ne hivatkozzam, nálunk a fertőtlenítés csak formai dolog, az elkülönítés pedig csak egy tulvilági fogalom! Pedig azt már a laikus is tudja, hogy e kettőnek pedáms kivitele csaknem egyedüli gyógyszer a legtöbb járványos betegségnak.

Egy hézagos rendelet intézkedik a hét évnél fiatalabb gyermekek orvoslásáról is. De ki orvosolja azokat a szegény kisdedeket abban a *több mint 200 egészségügyi körben, ahol nincs orvos?* Vagy hogy orvosolhatja sikeresen e kisdedeket az a körorvos, akinek működési köréhez 20—30, sőt 50 község is tartozik? Hiszen erre sem ideje, sem fizikai ereje nincsen! Vagy honnan szerezzen erre ambíciót az az orvos, kinek évi fizetése 3—400 forint, s ha egész évben küzd, fárad, megkereshet talán még kétszer ennyit! A kenyérkereset szükségessége, a mindennapi élelem megkeresése bizony nem istápolja az ambíciót s nagyon gyatrán javítja a közegészségügyet.

E körülmények aztán megdöbhentő következményképpen előidézik azt a gyermekhalandóságot, melyet nálunk évről-évre a statisztika szomoruan konstatal.

Javíthatjuk e statisztikát, ha szaporítjuk az egészségi köröket, szaporítjuk a kör- és községi orvosok számát. És azután adjon az állam ezeknek az orvosoknak megélhetést, működési körükben önálló jogkört s a kedvező eredmény csakhamar el lesz érve. Ne lebegjen a szolgabíró s a község bírása között az a körorvos, akinek működése fontosabb és áldásosabb, mint csaknem minden más tisztviselőé és aki folyton harcban áll amaz elemekkel és ellenséggel, amelyeket le-

REGÉNY.

Edith bosszuja.

(39)

— REGÉNY. —

Irtá: SZÁNTÓ KÁLMÁN.

Odahagyta egy szerelmes asszony csókja utáni vágyakozásában, talán épp a perében, midőn érezni kezdte a halálós sulyt szemhéjaira nehezedni s végső pillanatában magához kívánta volna fiát. A szerelmes csókokat, amelyekre vágyott, megkapta s most csömör fogta el tőlük s undorodott magamagától s úgy szerette volna magát kicserelni új emberre, aki vezekelve és bűnbánóan közeledhetne az anya haldokló ágyához.

Ejfel körül járt, mikor a palota elé ért. A kapuból alá, melynek gránitkockái neszfogó gyékényzőnyeggel voltak vastagon leboritva, tompa dübörgéssel zárt kocsi görült be: ki tudja, hányadik új orvost hozta bizonyosan. György a kocsi elé sietett, mikor az inas épp fel akarta nyitni az ajtót. Fogadni akarta, fölvezetni a szomoru vendéget, akárki legyen. A kocsi a vonatról jött, az öreg szervita páter Leót hozta, az udvari papot az illéfalvi kastélyból, aki fiatal káplánkora, egy félszázad óta végezte az ősi kastélyban szent hivatását. Az öreg grófné különösen ragaszkodott hozzá, aki látta gyermekeit születni, kezére járt lelkigyakorlataiban, meghallgatta s feloldozta bűnei alól. Ez a vég!

— Szomoru alkalmatosságra érkezem, méltóságos gróf ur, de amint meghallottam, hogy a méltóságos grófné kívánczik utánam, nem ki-méltem öreg csontjaimat, hogy ide siessek nagy-asszonyunk lelki megkönnyebbülésére... Mind-

nyájunk élete az Ursten kezében van, méltóságos gróf ur, — folytatta szelid, reszkető hangján, midőn látta, hogy a fiatelembert arca elborul, — s az ő rendelkezése ellen mit sem tehetünk.

Meggörnyedt, magas alakjával páter Leo félkézzel a lépcső karfájába kapaszkodott, a másik kezének György szolgált támaszul, nehézséges lépteivel úgy haladt fel a lépcsőn. A betegszoba környékéről halk, elfojtott zokogás tört elő; egy sarokban Hilda fojtotta zsebkendőjébe hulló könnyeit. Még jobban elkeményedett, rideg arcával Korinna járt-kelt, halk rendeleteket osztva a lábujjhegyen járó cselédeknek. Egy-egy fehér főkötős apáca hagyta el egy pillanatra a betegszobát s tért megint vissza. A házi orvosos jött György elé lemondó, tehetetlen arccal: — Vége! a lélek, mely nem tudja elhagyni a testet. Nem tud meghalni! Őnt kívánja betegünk, tisztelendő ur!

Hamar egy eszébe forró teát hoznak a tisztelendő urnak, hogy fölengesztelje dermedt tagjait, melyeket a csukott kocsin keresztül is átjárt az éjféli vihára. Előkészítik az utolsó kenetet a haldokló szobáját, aki a hirre, hogy a gyónató atya megérkezett, szinte megerősödött. A házi kápolnából elhozzák a grófné áldozó-asztalát, széles csipkeszegtű fehér terítőt leborítják, ezüst tartóban két szál viaszgyertya ég rajta, ráteszik a vizet, a sót, a kenyert, cizellált ó-züst kannában a szentelt olajat. Ugy amint a nyomorult, szennyes faluvégeken is teszük: a nagy egyenlőség már itt kezdődik. Páter Leo felölti a violaszín stólit, a grófné kis lovászgyereke, fehér ingben viszi előtte a tömjénezőt s a szentelt-viz-tartót. Térdenálva üdvözlök mind, akik a szobában vannak.

Az ajtókat behajjták, a haldokló szagattott suttogása, a pap halk mormolásából a lebecsült függönyökön keresztül nem hallatszik semmi. Milyen hosszán tart a gyónás! Mennyi sok terhet érezhet a lelkén, melytől mind meg kell

könnyebbülni! Az ablakfák hasadékaiban már virrad is a hajnal.

A haldokló szobájából György neve hallatszik ki világosan, érthetőn.

György összeressen és siet benyitni.

Az ágy előtt térdel a pap, szigorú, rideg arccal, mint aki a legfőbb bírói hatalmat gyakorolja; a haldokló ujjai görösen kapaszkodnak a misemondó ruha ujjába, mint a végső menedékbe, mely elyótrótt testét még e földi létél összeköti.

A fiu odaomlik az ágy elé, zokogó fejét az ágyra hajtja, melyhez közelednie eddig tilalmas volt neki.

A haldokló fölemeli fejét s erőt szed a beszédhez; kialvó szemeinek végsőket lobbanó fénye rátapad a bűnbánatban megtört fiu fejére.

— Nem kapok földadást, térdel az anya, Krisztus nem ad bocsánatot, mig én meg nem bocsátok... Leveszem fejedről az átkot, megbocsátok... valamint nekem is legyen megbocsátva... Átkom áldássá forduljon fejedem, amen!...

György egészen megtörve zokog fel az ágy lábainál.

— A fájdalmakat bocsásd meg, anyám, melyeket okoztam neked; az éveket, melyeket életemből elraboltam; a szenvedéseket, melyekkel gyötrelmeidet sulyosítottam!...

— Minden meg legyen bocsátva a mi Urunk még nagyobb szenvedései árában, aki nekünk is megbocsát.

Az anya agóniától torzult arcát megkönnyebbülés deríti föl; Györgynek pedig véghetetlen töredelmesség érte tölti el szívét.

— Bűnbánattal eltelve én hadd közeledem hozzád; nekem kell tenálad vezekelnem. Gyónoom és vallom, hogy vétkeztem ellened, anyám, s fogadom és esküszöm e megazentelt nagy pillanatban, hogy jóvá teszem minden elledenben elkövetett vétkeimet. (Folyt. köv.)

küzdeni, vagy kevésbé ártalmassá tenni inkább képes, mint sok megannyi ágyú és szurony.

A közegészségügyi budgetnek csak félmillióval való szaporítása e célokat már mind megvalósíthatná; a közegészségügy államosítása feltétlen orvoslása volna mai rossz közegészségügyi viszonyainknak és ez államosítással több hasznót, több jót nyerne az országnak, annak minden lakója, mint sok megannyi luxuriózus, paradés intézménnyel, amelyek mindenike csak az épület külsejét, tetejét ékesíti, de a cifra máz csak korhadt, avult s roskadozó falakat takar!

Dr. Altmann Béla.

Az udvar Budapesten.

Budapest, április 30.

Több hónapi távollét után újra itt van közöttünk a király és hozzánk jött a trón várományosa, Ferenc Ferdinánd főherceg is, hogy közvetlen érintkezés útján megismerkedjék a magyar nemzet gondolatvilágával, törekvéseivel. A király jórészt Gödöllőn fog ugyan lakni, ahol a falusi élet csendjében enyhülést keres saját fájdalomra, de uralkodói kötelességei a hét egy-két napján ideszóllítják a fővárosba is és megint megélnék a budai királyi palota és környéke. Már ma is a megérkezés napján ünnepi mozgalmasság volt látható a tisztes vár csöndes utcáin, amint fényes egyenruhájú katonatisztek, magyar díszbe öltözött államférfiak, magnások siettek a királyi palotába.

Ő felsége még a délelőtti folyamán Széll Kálmán miniszterelnököt fogadta, aki a helyzetről referált uralkodójának, míg Ferenc Ferdinánd főhercegnél az Olaszországban üdülő pénzügyminiszter kivételével a kormány összes tagjai tisztelegtek.

(A király megérkezése.)

A király vasárnap reggel 5 órakor 40 percek külön udvari vonaton Bécsből Budapestre érkezett. A nyugati pályaudvaron ő felsége fogadására megjelentek Márkus József főpolgármester, Rudnay Béla főkapitány, továbbá a vasut részéről Décsy József főfelügyelő és Daróczy felügyelő-állomásfőnök. A nyolc udvari kocsiából álló különvonat, amelyet Ludvig Gyula főrendiházi tag, elnök-igazgató, Thaly üzletvezető, Steiskal és Lendvai felügyelők vezettek, a kitűzött időben robogott be a pályaházba.

A király, aki pompás színen van, látható örömmel fogadta az urak üdvözlését és nyájasan beszélgetett Ludvig Gyulával, Márkus főpolgármesterrel és Rudnay Béla főkapitánnyal. A király, akit gróf Paar Ede lovassági tábornok főhadiszéred, Kövig udvari tanácsos, a kabinetiroda főnöke és Stögel udvari pénztáros kísért, a királyi vártermen áthaladva, kocsira ült és a budai várpalotába hajtott.

A várban Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnag, Ybl Lajos lovag várkapitány, Jáger udvari biztos és Kanter Károly, a kir. palota plébánosa, várta ő felségét. A király aztán Ferenc Ferdinánd főherceget fogadta, akivel reggel nyolc órakor átment a Stöckel-épület első emeletén berendezett kápolnába és csöndes misét halgatott. Ő felsége délután 4 órakor külön udvari vonaton Paar gróf főhadiszéred kíséretében Gödöllőre utazott, ahol általában fog lakni. Budapestre csak esütőrtökön reggel jön újra, amikor délelőtti 10 órakor általaános kihallgatást ad a budai királyi palotában.

Mint gödöllői levelezőnk jelenti, délután 4 óra 43 perckor robogott be az ünnepiesen díszített állomásra a király három kocsiából álló udvari vonata. Ő felsége lovassági tábornoki egyenruhát viselt, kíséretében voltak a szárnyszékeden kívül gróf Apponyi udvarnag, Ötner államvasúti felügyelő Kovács üzletvezető és Janik forgalmi főnök.

Az uralkodót Kapczy Vilmos főszolgabíró és Egyed Lajos állomásfőnök üdvözölték. Ő felsége a főszolgabíróval a következő szavakkal tüntette ki:

— Remélem, hogy mindent a legzebb és legjobb államban fogok találni itt Gödöllőn, ahová mindenkor igen szívesen jövök.

Azután a csendőrszázados járult az uralkodó elé, hogy jelentést tegyen. A király könnyed meghajlással fejezte be a fogadtatási ceremóniát, aztán kocsijába lépett és továbbrobogott. A lakosság éljenzése kísérte a király kocsiját a kastélyba.

(A trónörökös nálunk.)

Ferenc Ferdinánd főherceg tegnap este óta a magyar székes fővárosban időzik. Mint a trónhoz legközelebb álló főherceg ezáltal azért jelent meg körünkben, hogy a magyar társadalommal közelebbi érintkezésbe lépjen. Ő felsége a délután folyamán Széll Kálmán miniszterelnököt és a kabinet többi tag-

jaít fogadta, a kik mindannyian valósággal el voltak ragadtatva a főherceg szeretetreméltóságától. A főherceg folyvást magyarul társalgott velük és a minisztereket kellemesen érintette, hogy milyen pompásan beszéli nyelvünket és mily behatósan érdeklődött az általuk képviselt tárcák ügyei iránt. Holnap ő felsége a zászlósúrakat, a titkos tanácsosokat és az országgyűlés két házának elnökségét fogadja. Kedden Széll Kálmán miniszterelnök a főherceg tiszteletére ebédet ad a Park-klubban, ahol a főherceg már ma megfordult. Ő felsége a miniszterelnök meghívását elfogadta és ez ebeden mutatják be neki a magyar közélet kitünőségeit. A főherceg ellátogat majd a Nemzeti Kaszinóba is.

A trónörökös budapesti időzéséről a félhivatalos Politische Correspondenz a következő levelet közli:

Ferenc Ferdinánd főherceget, aki a király ittléte alatt hosszabb ideig szándékozik Magyarország fővárosában tartózkodni, Budapestre érkezésekor az egész sajtó a legmelegebb, legbensőbb szeretettel üdvözölte. A főherceg ma Széll Kálmán miniszterelnököt és a kormány többi tagjait fogadta. Még aznap megragadta ő felsége az alkalmat arra, hogy a magyar társaság elitéjét kedveczene találkozhelyen, a Parkklubban felkeresse, holnap és holnapután pedig az országgyűlés két házának elnöksége, a zászlósúrak, a tábornoki kar és a közélet jelesei fognak tisztelegni ő felségénél. Mindazok, akiknek már eddig is alkalmuk volt a főherceggel érintkezni, teljesen ő felsége rendkívül megnyerő modorának varázsa alatt állanak. A miniszterekkel való társalgás folyamán a főherceg, aki tökéletesen bírja a magyar nyelvet, meleg érdeklődést tanusított a közélet egyes kérdéseiről. Ezzel a főherceg bizonyosságát adta annak, hogy ő felsége fenkölt példáját követve, nagy sulyt vet arra, hogy megismerkedjék társadalmi és közéletével annak az országnak, amelyhez a legszentebb kötelekek fűzik. Az őszinte érdeklődésnek ezt a megnyilatkozását lelkes örömmel fogadja az egész közvélemény. Bizonyosra vesszük, hogy a budapesti tartózkodás mély benyomással lesz a főhercegre, főlegny lelke és személyes tapasztalásából is azt a meggyőződést fogja meríteni, hogy a korena iránt való odaadó szeretet és a dinnasztiahoz való hagyományos ragaszkodás összeforrott a nemzet lelkével.

Széll Kálmán az ujságíráról.

Budapest, április 30.

A magyarországi hírlapírók nyugdíjintézete ma délelőtti tartotta évi közgyűlését és utána szokás szerint banket volt, amelyen megjelent Széll Kálmán miniszterelnök és Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter is, aki egyébként egyik alapítója és nagyérdemű alelnöke az ujságírók ez előkelő és népszerű testületének. Volt idő s nem is oly rég, amikor a magyar zsurnalisztát és nemes hivatását félreismerték, annál jobban eső érzéssel látjuk, hogy az ország élén álló férfiak igaz rokonszennvel viseltének az ujságírói pálya iránt, és megbecsülte a szellem munkáját, szinte tünnetesen hangoztatják a sajtó kiváló szerepét, a sajtó lelkesítő erejét a nemzeti érdekek szolgálatában. Ezért tekintik kedves vendégeinknek az ujságírók a magyar kormányférfiakat s ezért hálásak azokért a lelkes szavakért, amelyekben ma a miniszterelnök és leghűbb munkatársai magára emelték az ujságírást nagy és nemes feladatáit.

A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete ma közgyűlése után déli 1 órakor fényes lakoma volt a Royal-szálló egyik nagytermében, amelyen ott voltak Széll Kálmán miniszterelnök és Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter is. Az asztalfőn a miniszterek közt Falk Miksa országgyűlési képviselő, a nyugdíjintézet elnöke foglalt helyet. Ott voltak továbbá: Gajári Ödön, Heltni Ferenc, Molnár Antal, Neményi Ambrus és Szóts Pál országgyűlési képviselők, Rákosi Jenő, az Othon és Vészi József, a Budapesti Ujságírók Egyesületének elnöke, Falk Zsigmond lovag, Fenyvessy Adolf, Tenczer Pál, Feld Soma igazgató, Halász Sándor és Gonda Béla miniszteri osztálytanácsosok, Freskay János, a Szabadalmi Hivatal segédhivatali főigazgatója, Fuchs Lajos, a Magyar-Francia Biztosítási Társaság igazgatója, Poór Jakab, az Assicurazioni Generali képviselője, Veigelsberg Leo, Gelleri Mór királyi tanácsos, Rákosi Viktor, Deutsch Antal, dr. Schiller Zsigmond, Sturm Albert, Fenyő Sándor, Lendvai Sándor, Sasvári Ármán, dr. Radó Sámuel, Rothauer Miksa, Szatmári Mór, Keszler József, Kálnoki Henrik, Friedmann Lipót, Szokolay Kornél, Hevesi József, Márkus Miksa, György Aladár, Csiklay Lajos, Sipos Ignác, dr. Bodor Zsigmond, Adorján Sándor, dr. Schönfeld Arthur, Fáy Béla, dr. Graz Gusztáv, Feisner Ig-

nác, Kaesköczy tanár, Székely Samu, dr. Bán Zsigmond, stb. Tüvölmaradásukat kimentették: Lukács László pénzügyminiszter, Wekerle Sándor, Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester, Kautz Gyula, az osztrák-magyar bank kormányzója, Hevesi Ödön, a Pesti hazai első bankreklénzár igazgatója, Lukács Antal, a földhíntelintézet igazgatója és Jellinek Henrik, a budapesti közúti vaspálya társaság vezérigazgatója.

Az első felköszöntőt dr. Falk Miksa, a nyugdíjintézet érdemekben gazdag ősz elnöke mondotta:

(Falk Miksa.)

Tisztelt uraim és barátaim! Miként a mai közgyűlésen előterjesztelt jelentésből látták, a mi intézetünk, és ezt minden kérdés nélkül mondhatjuk, valóban virágzó állapotban örvend. A mi vagyontunk december 31-ikén egészen közel járt a 700.000 forinthez és én azt, ami a jelentésben is ki van mondva, megtoldom azzal, hogy azóta megint 20.000 forinttal több lett, úgy hogy ma körülbelül 720.000 forinttal rendelkezünk. (Bravo! Tetszés.)

Ha visszaemlékezem, hogy 1881-ben, amikor ezt az intézetet megalapítottuk, egy pár kollega, aki már előbb éveken át fáradozott egy hasonló intézet létrehozásán és ezek részéről nekem boldogult kollegám Törs Kálmán, mint három évi gyűjtés eredményét, egy 1100 forintról szóló takarékpénztári könyvecskét adott át, akkor valóban azt kell mondanunk, hogy ez a ma elért eredmény olyan, amilyent még legmerészebb álmainknak sem mertünk volna válni. (Ugy van!) Hogy kinek és minek köszönhetjük ezt az eredményt, az önk előtt ismeretes; köszönjük első sorban magunknak, akik dacára annak, hogy a magyar hírlapír nem örvend valami nagyon fényes anyagi helyzetnek, áldozatokkal is hozzájárultunk ezen intézetnek megalapításához, és köszönjük másodsorban a közönség nygmérvű támogatásának. (Ugy van!) De van egy harmadik, inkább negatív momentum, amely kapcsolatban áll ezen másodikkal, t. i. a közönség támogatásával, és ezen támogatásnak nagy mérvét némileg magyarázhatóvá teszi. E negatív momentum az, hogy intézetünk köréből a politika teljesen ki volt zárva. Mind egyikünk dolgozott szorgalmasan a maga tehetsége és a maga meggyőződése szerint: milyen ez a meggyőződés, azt mi sohasem kérdeztük, csak azt néztük, vajjon olyan hírlapíró-e, aki a hírlapírói karakternek becsületére valik, és hogyha az volt, szívesen vittük fel sorainkba.

Bármily szorgalmasan dolgoztunk is, mindnyájunknak a háta megett egy sötét gondolat állott, post equitem sedet atra cura, tudniük az a gondolat, hogy vajjon mi lesz belőlünk, ha ma vagy holnap a szőlem vagy a test, vagy mindkettő egyszerre felmondja a szolgálatot, vagy pedig ha magához becsenget a főzerkesztő, de nem az a földi főzerkesztő, akivel önkö perének, feleselnek és disputálni szoktak, (De-rültseg.) hanem az a mennyei főzerkesztő, aki semmiféle ellenmondást nem tűr és akinek a parancsát feltétlenül teljesíteni kell; ha az becsenget magához, mi lesz akkor a feleségünk, mi lesz akkor a gyermekeinkből?

Ez a közös gond volt az, ami bennünket egyesített, mikor ezt az intézetet megalapítottuk, és azt tartott össze bennünket a mai napig és az vitte ki azt, hogy egyesült erővel dolgoztunk minden politikai partikülonség nélkül, minden alkalommal, ahol a hírlapírók "ezred leányáról", ezen nyugdíjintézetéről volt szó. (Tetszés.)

En az hiszem és remélem és kérem önököt, sőt ezen kérelem lesz arra az időre is szól, mikor én már nem leszek itt, emlékezzetek Machiavellinek azon mondatára, hogy az államok ugyanazon eszközökkel és ugyanazon elvekkel tartanak fenn, amelyek által létrejöttek. Emlékezzetek arra vissza, hogy ezen intézet felvirágzásának egyik előfeltétele az volt, hogy a politikával ne foglalkozzék, és maradjanak hívek ezen elvhez ezental is. (Helyeslés.)

Ha ennek dacára is az igazgatóság bátorságot vett magának szerény körünkbe meghívni azt a férfit, aki tulajdonképpen a magyarországi politika élén áll, (Élnék éljenzés.) aki a magyar kormánynak a feje, aki a szabadelvű pártnak a vezére, ha ezt a férfit bátrak voltunk körünkbe hívni, nem azért tettük, hogy ő benne üdvözöljük és ünnepljük a nagy államférfit, a politikust, a pártvezért, ő ezen minőségében is bírja osztatlan bizalmunkat, bírja teljes szeretetünket és tiszteletünket (Éljenzés.), de ezen érzelmeknek évenként más helyütt és más uton fogunk kifejezést adni, ma ünneplünk és üdvözölünk benne egy kitünő magyar hazafit, azt a kitünő magyar hazafit, aki már évtizedek óta mindenütt, ahol a magyar kultúra érdekeiről van szó, első sorban áll a küzdők közt (Ugy van!), azon kitünő magyar hazafit, aki az irodalom és különösen a hírlapíradalom iránt mindenkor tisztelettel és rokonszennvel viseltelt (Igaz! Ugy van!), aki nem osztottat azoknak a rövidlátó embereknek a nézetében, akik egy bizonyos megvetéssel szoktak lenézni a "skriblerre", hanem aki átértette azt a fontos szerepet, amelyet a hírlapíradalom az alkotmányos államban betölteni hivatva van.

Ezen minőségben emelem poharam ő excellenciájára és szívem mélyéből, és azt hiszem, bátran tehetem hozzá, mindnyájunk szívének mélyéből, (Ugy van!) azt kívánom, hogy az Uristen őt sokáig éltesse. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Széll Kálmán miniszterelnök.

Széll Kálmán miniszterelnök: Igen tisztelt uraim! (Halljuk! Halljuk!) Azok a megtisztelt szavak, amelyek az én tisztelt barátom, ennek az egyesületnek elnöke hozzám intézni sziveskedett, igen örömteljes, hálás visszhangot keltettek bennem

Tisztelt barátomtól, mondhatnám, már kora gyermekésemben sokat tanultam; el voltam készülve arra, hogy ma is fogok tőle tanulni valamit; tanul-tam is: majd megmondom mit. (Halljuk!)

Kora gyermekésem óta tanultam tőle, mert azok közé tartoztam. Akik a fiatal kor fogókony lelkesedésével szívták magukba az „Fk” cikkeket (Éljenzés), és nagyon elevenen emlékezem arra az időre, a midőn a vakáció alatt mindennap nagy türelmélenséggel vártam a tejest — az hozta a postát. (Derültség.) És ha előbb bontottam fel a postát, mint boldogult atyám, én is azt néztem rögtön, de ő is kérdezte rögtön: van-e a Naplóban Fk cikk?

Most is tanultam valamit: egy dolgot, amit csak erőltetve hiszek el, és egy másik dolgot, ami esodálkozást kelti fel. Az egyik ez: Tisztelt barátom azt mondja, hogy ez a társaság a maga kebeléből kizárta a politikát. Nos, ha itt végig nézek (Derültség), és erről tanítanak ki engemet, megvallom, igazán némi kétely száll meg. (Élénk derültség és tetszés.) A másik, ami szinte csodálkozással tölt el, azaz, hogy van itt egy társaság, amely nagy sikerrel működik s amelynek nincsen adóssága, nos, ezen dolgok egyike sem magyar vonás; (Derültség.) és ez a társaság, amely pedig első sorban magyar, ebben a két dologban olyat mutat fel, ami nem magyar tulajdonság.

Igen szívesen jöttem el ide és nem azért — ebben tisztelt barátomnak igaza van — hogy önköknek hizelegyek és szépelegyek, s mintha ezzel azt akarnám mutatni, hogy — ami magunkra nézve sajnálatos, két hónap óta abban az állásban vagyok, hogy önkökre vagyok szorulva, és azért jövök, hogy önköknek a kegyét keressék. Nem. Aki közpályámat figyelemmel kísérte, tudja, hogy én egyet vallottam mindig és ez az, hogy a szellemi munka emeli fel az embert legjobban és munka nélkül én hasznos embert nem ismerem, hasznos polgárt az országnak elképzelni nem tudom. (Élénk tetszés és éljenzés.) És az a szellemi munka, amelyet önkök teljesítenek, egyike a legnehezebbeknek, egyike a legmagasztosabbaknak. (Élénk éljenzés.)

A legnagyobb önfeláldozás kell hozzá, ezt a munkát végezni, ahol, ha minden meg is van, egy nincsen meg: a nyugalom és az idő. Olyan zsrnalisztát én még nem ismertem, akinek ideje lett volna. (Derültség.) És ez egyike azoknak a sok dolgoknak, amelyek engemet is önkökhez vonzanak és önkökhez köntek, mert én is, fájdalom, azok közé tartozom, akiknek talán sok egybe sincs, de egy bizonyos, időm, az nincsen. (Élénk derültség.)

De ide vezetett az, hogy nagy tisztelője voltam mindig és vagyok ma is a sajtónak és különösen a magyar sajtónak, amelynek nagy hivatásától és nagy missziójától már gyermekkorom óta át voltam hatva. Mutattam a tiszteletet akkor is, amikor nem voltam hatalmon, amikor nem volt szükségem arra, hogy támogassanak. (Igaz! Ugy van!) Nagy nem volt szükségem arra, hogy engem éppen nem, vagy kevésbé támadjanak. (Ugy van!) És ha erre azután önkök is azt mondják, — és igen örülök, hogy azt mondják és bizonyítják — hogy úgy van, ezért én önköknek nagy köszönettel tartozom. (Éljenzés.)

De egyet nem tudnak és ezt most megmondom. (Halljuk! Halljuk!)

Revelálom magamat. Az első polgári foglalkozás, az első professzió, amelybe én belementem, a szerkesztőség. (Derültség. Halljuk! Halljuk!)

Kora ifjúságomban — egy emléket idézek csak fel megamban, de nekem kedves ez az emlék — ambicionáltam, hogy abban a gimnáziumban, amelyben tanulmányaimat végeztem — talán tisztelt barátom Rákosi Jenő is emlékszik még rá — önközpör alakuljon és az lapot adjon ki; s azután igen megtisztelve éreztem magamat, amikor annak szerkesztőjévé engem választottak. (Derültség. Éljenzés.) Ez volt ambiciómnak legfőbb tárgya; és mi- csoda öntérzettel, és minő méltóságteljesen viseltem a tisztet! (Derültség.)

Akkor 16 éves voltam és azt a lapot *Bimbó-fűsérnek* hívták. (Zajos derültség és tetszés.) Ez volt első szellemi szárnypróbálgatásom.

Azokból a bimbókából, amelyeket akkor egymáshoz fűztem, bizony kevés rózsza fakadt; gyümölcs még kevesebb érlelődött a virágból; de azért édes az emlékezés reá és belőlem soha semmi sem fogja elenyészletni annak emlékét, milyen büszke voltam arra, amikor az első novellát megírtam. (Derültség. Tetszés.)

Ma komolyabb dolgokkal foglalkozom (Halljuk!) és hogy én legyek az egyedüli politikus ebben a társaságban (Derültség. Tetszés.), hát én politikát is akarok csinálni. (Halljuk!) Talán megengedik; nem tartozom a disciplina alá, és így nem félek t. barátom zsarnoki tekintetétől. (Derültség), mert nem vétetek az alapszabály ellen, ha politikával foglalkozom is; de nagyon rövid leszek. (Halljuk! Halljuk!)

Nagyon jól tudom, hogy mindenkinek, aki egy ország ügyeit vezeti, a sajtóra, annak lelkesítő erejére szüksége van, de senkinek talán annyira, mint a magyar államférfiúnak, azon nagy nemzeti érdekek védelmezésére, fejlesztésére és érvényesítésére szempontjából, amelyek gondjaira vannak bízva. (Igaz! Ugy van!) És szükségünk van nemcsak a támogató sajtóra, hanem — és talán még inkább — a kritizáló sajtóra. Tessék nekem elhinni, mi, akik Önök előtt csak „beszes anyag” vagyunk (Derültség) a kiket Önök kezelnek — én is ezek közé tartozom — nem félünk attól, akármilyen erős, akármilyen szigorú ítéletet olvasunk, csak egy bánt, és ez azután populatív erővel is bír, nem csak pszichikailag nem kellemes, de magára az ügyre, a melynek gondozása forog szóban, is ártalmas, és ez az: ha nem igazságos, ha nem objektív az az ítélet. De én a magyar sajtó kiváló jellemvonásának tartom azt, hogy keresi, védi, támogatja és őrzi az igazságot és ezért biztató rám nézve az önkök kegyes és szives fogadása. (Éljenzés.)

Én el vagyok határozva a magam után menni; kitűztem a célt, amely felé indultam, kitűztem az irányt, megjelöltem nagyjában az eszközöket, ezekről nem mondom le. Lesz-e siker, az Isten kezében van. Én Horatiuszsal tartok: „Tedd meg kötelességedet; többet ne tégy! A többit tegyék meg az Istenek!” (Élénk tetszés.) És ha sikerül, amire becsüllettel töreksem, hogy, amint Ciceró egy levelében írta: „virtute duce, comite fortuna”, megállhassam helyemet, ezért küzdök, és ha Isten sikerre vezet, boldog leszek és becsületes törekvésemben mindig örülni fogok, és bátortáni, és erősíteni fog, ha az önkök támogatását megnyerem. (Élénk tetszés, éljenzés és taps.) Önkökre, a magyar sajtóra és a magyar sajtónak ezen virágzó egyesületére és ennek kicsucosodására a magyar sajtó Nesztorára, ezen egyesület elnökére, Falk Miksára emelem poharamat. (Hosszas, élénk tetszés, éljenzés és taps.)

(Neményi Ambrus.)

Neményi Ambrus: T. uraim! Sorrendre nézve hivatalos felkösztönt az, amelyvel ma engem megbiztak. De mindannyian tudjuk, hogy évek sora óta a hírlapírók nyugdíjintézetének nem volt oly összejövetele, amelyen szeretettel ne üdvözöltük volna t. alelnökünket, Hegedüs Sándort. (Élénk éljenzés és taps.) Ma mindössze e sorrend változott meg, amelynyiben ezuttal előbb köszöntjük meg, mint magat egyesületünk melyen tisztelt elnököt.

De nem kívánom, hogy puritánabb és demokratabb színen tünjünk fel, mint amennyi bennünket valójában megillet és megmondom őszintén, hogy nemcsak az alelnököt, hanem a minisztert is ünnepelek ma, kinek minisztersége disse az egész újságróli karnak (Igaz! Ugy van!) és a magyar közéletnek egy rokonszenves, merem mondani, tisztelet keltő mozzanatáról tesz tanuságot. (Élénk éljenzés.)

Más országban mondották egyszer: le journalisme méne à tout, pourvu qu'on en sort. Az újságrírással mindenre felviheti az ember, feltéve azonban, hogy idejekorán otthagyja. A mi közéletünknek az a dícsősége, hogy valaki mindenre vihethi, ha éppen ellenkezőleg cselekszik, ha életfelfogásában és erkölcsében nem lép ki az újságrírás köréből, hanem az újságróli erényeket megtartja, magával viszi mindenné, ahova a sors és a kötelesség állítja. (Élénk tetszés.) Mert aki kissé körülnézhetett más életpályákon is, az jól tudja, hogy ez a mi mesterségünk egy nagy iskola, melyben az emberek megtanulják a legnagyobb kitartással, a legcsekélyebb személyes előnyökért a legeszűltbű munkát végezni. (Igaz! Ugy van!) És Hegedüs Sándorról mondhatni, hogy ha nem is volt kizárólag zsrnalisztia (Felkiáltások: De az volt!), de mindenütt ezeket a zsrnalisztai tulajdonságokat mutatta, melyekről mondhatni, hogy a régi és az új magyar hírlapírodalmat egyformán jellemzik. Ma pedig, hogy azon a helyen áll, ahol a nemzet annyi várakozással tekint feleje, mi itt üdvözöljük nem hiú örömmel, hogy a világnak tüssünk vele cégt, hanem azzal a bensőséggel, (Igaz! Ugy van!) mint a hogyan a család körében üdvözlik azt a testvért, ki Isten jóvoltából és a saját erejéből a többi fölé emelkedett. (Élénk tetszés és éljenzés.)

Es kívánom Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszternek az egész hírlapírói nyugdíj-egyesület nevében, legyen neki sokáig megadva a férfianak az a legferiasabb gróme, hogy azokat az eszméket, melyekért ifjukorában hevílt, melyeket később érett észszel és komoly tapasztalattal kipróbált és helyeseknek ítél, vezető állásban tettekben és alkotásokban megvalósíthassa. (Élénk éljenzés.) És biztosítom őt, hogy akik itt vagyunk valamennyien, azok is, akiket politikai nézetek tölle elváltak, (Igaz! Ugy van!) azok is, kik meggyözedésüket követve, egyik-másik dologban talán tölle eltérnek, mindnyájan törekedni fogunk, ha az ő dícsőségenek hírnökei lehetünk (Élénk éljenzés.) és a nemzet előtt beszámolhatunk munkáiról és alkotásairól, munkáinak és alkotásainak sikeréről. (Tetszés és éljenzés.) És biztosítom, hogy ha egyszer — minél később — letelik minisztersegének ideje és visszatér a küzdők sorába, ebben a körben mindig körül fogja venni ugyanaz a testvériszeretet, ugyanaz az őszinte tisztelet és az a becsületes ragaszkodás, melylyel őt ma üdvözöljük és üdvözlötünk összefoglaljuk abba az autentikus újságróli formulába,

hogy a mi saját külön miniszterünk, Hegedüs Sándor kereskedelemügyi minisztert az uristen sokáig éltesse. (Hosszantartó zajos tetszés és éljenzés.)

(Hegedüs Sándor.)

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: Tisztelt uraim! (Halljuk!) Azon kedves és hízegző beszéd után, amelyet rám köszöntött igen tisztelt barátom Neményi, azt hiszem, legjobb volna hallgatnom (Halljuk!), mert minden körülmények között a várakozás, son alul fogok maradni; de vannak érzelmek, amelyeket elfojtani nem lehet és amelyeknek, ha az ember kifejezést nem ad, rosszul érzi magát.

Ilyen érzelme különösen kettő van: komoly embereknél a hála és igaz érzésű embereknél a szeretet.

Minden szerénységet félretéve, én mind a kétónak akarom magamat bemutatni. (Éljenzés.) Első sorban hálaírnok adok mélyen érzelt kifejezést azért a támogatásért, azért a valóban testvériszeretetért, amelylyel az alkalommal is kitüntetni méltóztatnak; de másfelől szeretetemnek akarok kifejezést adni, még pedig abban a minőségemben, amelyben ma itt vagyok. Én itt — bocsánatot kérek Neményi t. barátomtól — nem kereskedelemügyi miniszter vagyok, hanem a hírlapírók nyugdíjintézetének alelnöke. (Lekes éljenzés.) És ne méltóztatnának azt hinni, hogy én itt valami rangsorozatot akarok csinálni; de a rangomnak megfelelő helyet el kell foglalnom, a rangomból folyó nemcsak jogot, de kötelességet is gyakorolnom kell és ezt nem engedem oda senkinek, házigazda vagyok és így a vendégeket akarom felköszönteni. (Élénk tetszés.)

Vendégünk a hírlapírók nyugdíjintézetének két testvér-egyesülete: az „Othon” és a „Budapesti Újságróli Egyesület.” Azt a testvériszeretetet és egyetértést, amely az egyének között megvolt mindig, de a mely az egyletek között is most fokozottabb mértékben van meg, mint volt előbb, ezt a testvériszeretetét, amely előmozdítja valamennyi egyesületnek erősödését, jó hírnevét, gyarapodását, az egyesületek első sorban elnökeiknek köszönhetik. (Éljenzés.) Már most természetes, hogy én, mint a nyugdíjintézet alelnöke, csaknem követhetem el azt a hízegző Falk Miksa igen tisztelt elnökünkkel szemben...

Falk Miksa: Miért ne? (Zajos derültség.)

Hegedüs Sándor: Mert tölle hallottam azt az anekdotát, mikor egy közös barátunknak — szegény meghalt már — egyik deputáció a másik után gratulált valamibe s az egyiknek végre azt mondotta a szónoka: „Már bocsánatot kérünk, tudjuk, hogy szerénységét serti, ha még további dícséreteket halmozzuk el...” felbeszékeltette és azt mondta: „Folytassa csak!” Nem képzeli, hogy mennyit bírok el! (Derültség.) Hát én azt jól tudom, hogy Falk Miksa sok munkát bír el, de sok dícséretet is. Miért? Mert a munkájában van a dícsősége és így ez kifejezi maga-magát és avatatlan szónokra nem szorul. (Élénk tetszés és éljenzés.)

En tehát, mint házigazda, az ő érdemeinek felsorolását mellőzve, s jó kívánataimat csatolva azokhoz az ékes szavakhoz, amelyek az ő életével végződtek, vendégeim elnökeihez fordulok s azon két egyesületi elnököt, akiket szerencsénk van körülünkben tisztelhetni, köszöntöm fel (Élénk éljenzés.), kívánva, hogy érdemeiknél és szeretetük-nél fogva mindig részesüljenek abban, amit megérdemelnek, mert ha ebben mindig részesülni fognak, akkor jól tudom, hogy mindig sok szeretetben és sok dícsőségben fognak részesülni. (Élénk tetszés és éljenzés.)

(Rákosi Jenő.)

Rákosi Jenő: (Halljuk! Halljuk!) Igen tisztelt uraim! (Halljuk! Halljuk!) Hálásan köszönöm egyesületem nevében is azt a tiszteletet, amelyben itt részesültem. Felhasználom az alkalmat arra, hogy örömmel fejezzem ki azon, hogy Magyarországon újabb ismét és ismét van alkalmam a sajtónak, az újságróliroknak, ünnepeket ülni. Ebben igen kellemes módon fejeződik ki az a tisztesség, amelyben Magyarország egyáltalán az újságróli részesül. Tisztelt barátunk az én szomszédom mondta, hogy az újságrírás mindenre kvalifikál, sehoh azonban többre, azt hiszem, mint Magyarországon, talán még az újságrírásra is. (Élénk derültség és tetszés.) Magyarországon az újságróliroval egybe van kötve még általában az írógfogalma is, s itt minálunk ezt a fogalmat nem választják ketté, ez itt egy, mert mindenki tudja itt, minden magyar ember érzi azt, hogy az újságróli nemcsak a közönség kíváncsiságát, nemcsak az anyagi érdekek szükségét szolgálja ki, hanem nemesebb, felsőbbrendű célokat szolgál, amelyeket egybe lehet foglalni sokféleségük mellett abba, hogy „nemzeti.” Innen van az, tisztelt uraim, hogy Magyarországon tényleg írót, újságróli egynémet, bárhova vetődik, jobban megbecsülnék, mint bárhol ezen a világon (Ugy van!); innen van az, hogy már iskolánkban, nevelésünk hagyományában az írás szelleme az újságrírással kapcsolatban jelentkezik; most beszéltél el ő excellenciája Széll Kálmán, hogy ő azon kezdte pályáját, amin mi végzekük (Derültség); fájdalom, mi nem fogunk ott végezni, ahol ő kezdte. (Élénk derültség és tetszés.)

Ő excellenciája abban hasonlította magat magához, hogy nekünk sincsen időnk, ő neki sincsen ideje. Könnyű volt neki, mert én ki tudom mutatni, hova lett az ő ideje. Az angol közpéldaszó alapján az ő ideje ott van közintézményekben, ott van országos alkotásokban lerakva, (Ugy van!) átváltoztatva mind az ő drága 30 éves ideje pénz és érték és alkotások képében. (Éljenzés.)

Az újságrírásra visszatérve, itt van a másik szomszédom, aki egy egész életet újságrírással, tisztán újságrírással töltött el, az volt az ő vára; hogy ő egyéb dolgokban is használhatóságát mutatta, az ő sokoldalúságának a jele, de a jejeje, a zászlója,

az eszménye mindig az újságírás volt s ebből lépett közvetlenül a legfelsőbb polcra a közéletnek. (Ugy van!) De nemcsak egyénként, tisztelt uraim, hanem méltóztassanak körültekinteni az országban, itt nemcsak az az egyesület, amelynek ma volt a közgyűlése, melynek virágzó állapotáról az elnök ur előadásából hallottunk, nemcsak az az egyesület virágzik, biztosítván anyagilag a sajtó munkásait egy kétes jövőndő gondjai ellen, hanem itt van az újságírásnak egy másik egyesülete, t. barátom, Vészi József vezérlete alatt, amely a sajtó munkásainak időleges felszerelésére, életükben való ellátására alakult meg a legnemesebb céljattal: itt van egy harmadik, az „Othon”, amely az újságíró társadalmi állásának konszolidálására alakult meg. Három ilyen egyesület, nem számítva azt, amit egy régibb nemzedék hozott létre, a magyar írói segélyegyletet — egy régibb hagyomány, egy régibb szellem, azt mondhattam a régi magyar arisztokratikus szellem hozta azt létre — van itt intézményképpen az írók és újságírók segélyegylete. Amely társadalomban a szellem munkái úgy virulnak, ott viszont a szellem munkásaira hárul egy nagy kötelesség: (Halljuk!) arról is gondoskodni, hogy ennek a karnak sohasem fogyjon meg a tisztessége, sohasem fogyjon meg a becslése, sohasem fogyjon meg a díszje. És én a mai napon, mikor ezeket a szokat bator vagyok önökkel szemben kimondani, poharamat arra emelem, aki több mint egy félszázad díszje, tisztessége, fénye és dicsősége a magyar újságírásnak és írásnak, az én kedves barátomra, Falk Miksára. (Hosszantartó lelkes eljenzés.)

(Heltai Ferenc.)

Heltai Ferenc: A miniszterelnöknek valóban költői szárnyalása felkőszöntötte után a legnehezebb feladatnak tekintem, amit azelőtt a legkönnyebbnek vélt. Újra Falk Miksát felkőszöntött, de a hála érzete készítette arra, hogy a feladattal mégis megpróbálkozzék. Azon nagy sikerekből, amelyeket a hírlapíróknak nyugdíjintézte 10 évi fennállása alatt elért, Falk Miksa az ő ismert szerénységével mindenre ráért valamit, csak ő maga a saját részét nem vette ki ebből. (Igaz! Ugy van!) Pedig csak ő volt az, aki allandóan koncilíáns nagatartásával a széthúzó erőket egyesítette és így biztosította az azelőtt egy izben mar meggyesült kísérletnek eredményét. Az ő összekötései, az ő szeretetreméltó egyénisége, az ő önfeláldozása volt az, aminek az intézet felvirágzása köszönhető és így az egész társaságunk lelke melyben táplált érzelmekkel vél találni abban az óhajban, vajha a hírlapírói kar Falk Miksát még sok, sok éven át vallhassa a magáénak. (Lelekes eljenzés.)

(Vészi József.)

Vészi József: Tisztelt uraim! Az a szíves megemlékezés, amelyben a legregibb és legeredményesebb magyar újságírók egyike, Hegedűs Sándor tisztelt kollegáink, jelenleg kereskedelmi miniszter ur, a testvér-egyesületet méltatta, engem is mély bájjára kötelez. (Halljuk! Halljuk!)

Valóban érezzük mi mindnyájan azt, amit Rákosi Jenő tisztelt kollegánk, az Othonnak igen érdemes elnöke, az imént mondott arról a sok tisztességről, amely az utóbbi időben a magyar sajtóért érte: érezzük mi is és hálásak vagyunk a magyar társadalomnak azért, hogy alkalmat ad nekünk arra, hogy kimutassuk jörcimünket ezekre a tisztességekre.

Tisztelt uraim! Ma is tisztesség érte a magyar sajtót, amikor legregibb és leghasznosabb intézményeinek egyikét az ország kormányja a kormány elnökének és egy igen érdemes tagjának képében jelenlétével megtisztelt. (Ugy van! Eljenzés.)

Az újságírás és a miniszterseg nem egy tekintetben hasonló egymáshoz (Halljuk!): miniszter is lehet mindenki, újságíró is lehet mindenki: látszólag semmi kvalifikáció sem kell sem az egyikhez, sem a másikhoz.

Rákosi Viktor: Ortográfia! (Derűtség.)

Vészi József: ... de a miniszterekről is, az újságírókról is csakhamar kiderül: rátermettek-e hivatalukra vagy sem. Azután, a milyen könnyű újságíróvá és miniszterre lenni (Ohé!), olyan nehéz újságírónak és miniszternek megmaradni (Derűtség), mert mind a kettőnek egy ellenőrző és bíráló fóruma van: a nagy nyilvánosság. Az azután viryáz arra, a mit ott egy tisztelt barátom, Sipulus, ha az élenek az irányát jól fogtam fel, az ortográfiairól mondott; az azután viryáz a minisztereknek kormányzáti és az újságíróknak írói ortográfijára. (Tetszés.)

De a foglalkozások ok rokonsága mellett is, mi tagadás benne, a magyar újságírók igen nagy tisztességre éri akkor, amikor az ország élén álló államférfi és annak egy nagy becsültesben álló munkatársa a magyar újságírók körében megjelentek, hogy tanúságot tegyenek azon nagy és éltéri rokonszenvről, amely őket hivatalunk iránt elől. Talán nem is vagyunk minden jörcim nélkül erre a rokonszenvre. De viszont hálatalonk volnánk irántuk, ha a megtiszteltetésből, amelyben részesítenek, nem merítenék impulzust arra, hogy a jövőndőben fokozott ambícióval és hatványozott erővel éljünk nemes hivatalunknak. (Éltéri tetszés és helyeslés.)

Mint az újságírók egyik egyesületének képviselője a sajtó munkásainak s különösen a sajtó egyesületeinek magasatos törévisekben lelki harmónijára emeli poharat. (Éltéri eljenzés.)

(Rákosi Viktor.)

Rákosi Viktor kacagtató ötletekkel teljes felkőszöntőjében Sturm Albertet életíti, ugy is, mint hírlapíró kollegát, ugy is, mint a Budapesti Tudósít szerkesztőjét, ugy is, mint a szűndie gyermekeletpáratlanul buzgó alelnökét, ugy is, mint a banketi rendezőjét, ha ezen sokféle címek mindegyikén csak tizenöt esztendő volt igénybe, akkor — ugymond — Sturm Albert ennél az esztendőnél for úlni még ak-

kor is, amikor a mi sirjainkhoz már régen az egyetemi ifjúság zarandokol ki halottak napján emlékbeszédeket tartani. (Harsogó derűtség.)

Azután a miniszterek, kiknek Falk Miksa még egyszer köszönetet mondott megjelenésükért, lelkes eljenzés közt távoztak.

A kitűnő hangulatban levő társaság, amely rög-tűn Rákosi Viktor után élénket követelte, hogy Sturm is beszéljen, mind türelmetlenebbül ismételte, hogy „Halljuk Sturmot!”, mire Sturm Albert a következőket mondotta:

T. uraim! Szerénységem tiltja, hogy miniszterek távollétében beszéljek, ehhez én nem vagyok hozzá szokva. (Zajos derűtség.) Van azonban egy nálamnál sokkal büszkébb kollegánk: Szóts Pálakának elég bátorsága van arra, hogy miniszterek távollétében is beszéljen. Feltehetni vélem, hogy neki van valami mondanivalója. (Halljuk.)

Szóts Pál erre lelkes szavakban méltatja az intézet alelnökeinek, Heltai Ferencnek és Veigelsberg Leóának az intézet felvirágztatása körül szerzett érdemeit és ezekre emeli poharát. (Zajos eljenzés.)

Végül Gelléri Mór Molnár Antal országgyűlési képviselőt, mint az intézet buzgó titkárát köszöntötte fel. (Éltéri eljenzés.)

HIREK.

Budapest, április 30.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. József Agost főherceg és Augustus főhercegnő ma délután családjukkal Abbaziából Tapolcsányba utaztak.

— Erzsébet királyné emléke. Mentonében ma délután leplezték le ünnepélyesen Erzsébet királyné emlékművét. Mentone polgármestere, gróf Gurovski nizzai osztrák-magyar konzul, továbbá a mentonei osztrákok és magyarok képviselőiben Fuchs és a magyar sajtó nevében Salamon Ödön beszédeket mondtak, azután a város összes egyesületei elvonultak az emléke elé.

— A görög keleti szerb egyház nagy ünnepéssel ülte meg ma hajnalban a feltámadás ünnepét. A pesti oldalon csendesen, de a tabáni templomban annál nagyobb fényvel ülték meg az ünnepet. Reggel fél 3 óráról 3-ig zúgtak a harangok, a miatt a templomban tömördek hívő előtt tartottak istentiszteletet. Három óra után a templomból megindult a körmenet a Döbrentey-utca, Szarvas-téren s Egyház-utca át vissza a templomba. A körmenetet a bosnyák ezred zenekara nyitotta meg, melyet a faklász hívők serege követett, egyházi dalokat énekelve, majd sátor alatt a szentséggel Bogdanovics Lucian szerz püspök haladt. A körmenet egy század bosnyák katonára zárta be. A templomban tartott istentisztelet után a katonaság négyszeres sortízet adott, mely az éjjeli csöndben sokszor visszhangzott. Délben a plébánián ünnepi ebéd volt, amelyen a kerület előkelőségei is részt vettek.

— Becsületszék az egyetemen. Az egyetemi ifjúság között elharapózott párbajmánia megszüntetésére üdvös intézmény felállítását tervezik az egyetemi ifjak körében. Becsületszéket akarnak létesíteni, amely aztán az ifjak között fölmerült ügyeket szabályszerűen elintéznék és csak igen súlyos esetekben engednék meg a párbajt.

— Tavaszii fegyvergyakorlatok. A fővárosban és környékén a holnapi május elején kezdődnek a tavaszii fegyvergyakorlatok, amelyekre a tartalékos katonákat már behívta a fővárosi katonai ügyosztály. A budapesti Mária Terézia 32-ik gyalogezred holnap vonul ki Pilis-Csabára, ahol egy hónapig marad. A pilis-csabai táborba vonulnak a tartalékosok is, akik négy héttel tartó fegyvergyakorlaton vesznek részt.

— Az alagi turf halottja. A fővárosi társadalom széles rétegeiben élénk részvét nyilvánul az alagi gyepen oly tragikus véget ért gróf Banaroussky József iránt. Az Urlovasok Szövetkezete testületileg vesz részt a temetésben, amely május 2-ikán, kedden délután 1 órákor lesz az elhunytak rákospalotai lakásáról. Hetvenkét éves atyját, gróf Banaroussky Jozeicot még tegnap értesítették táviratban fia szerénységéről. A hátlas lovaglás részleteit a gróf urlovasától, kik vele együtt lovagoltak a versenyben, a következőképpen adják elő:

Banarousski lova a 2000 méteres verseny első felében az utolsók között galopozott és miután a pálya rövid oldalára bekanyarodtak, megérszette a szarát, hogy utoléjra a vezetőket. A rövid oldal közepétáján Coquette valamiben megbotlott, mire lovasa hatalmas ivben kirepült a nyeregből és éppen fejére zuhant a pálya közepére, testén pedig átbolt a ló és elesett. Szemere Kálmánnak és Kráuse

főhadnagyának, kik nem messze jöttek utána, alig volt annyi idejük, hogy kikerülhessék szerénssellen társukat, ki mozdulatlanul feküdt a gyepen.

A szerénssellen urlovas körülbelül hat hét éve telepedett meg Rákos-Palotán, hol csaknem minden idejét lovaknak szentelte. Azóta állandó alakja volt az alagi és budapesti versenyternek, hol bizarr ötletei, naivitása és gyermekes öröme a felett, ha lovai győztek, sok derült perccet okoztak a közönségnek. Itt állója soha sem volt nagyobb 5—6 lónál, de lovait a rajongásig szerette és ha lovai valamelyik eladóverseny után árverés alá kerültek, könnyes szemekkel kérte az árverzőket, ne vegyék el tőle kedves lovait. Régezte sürin lovagolt a sikversenyekben épp úgy, mint a zászlók közt, később azonban szemei meggyöngültek és csak nagy ritkán szállt akadályversenyekben nyeregbe. A múlt évben lovagolt utójára akadályversenyt, de ez a verseny feledhetlen marad mindazokra, akik látták. Start előtt belovagolt az egyes akadályokhoz, megállott mindegyik előtt és odaszólt a lovához:

— Sieh't, da musst du springen.

A ló végig is jutott az egész akadályversenyen minden baj nélkül.

— A kuriai bíraskodás ellen. Mintegy kétszáz szocialista gyűlést tartott ma a Vig-utca 16-ik szám alatt, hogy tiltakozzanak a kuriai bíraskodás behozatala ellen. A szónok Izrael Jakab volt, aki hosszan kifejtette, hogy a kuriai bíraskodással az utolsó jogától fosztják meg a népet. A javaslatban benne van, hogy amely képviselő a magánutalajdon ellen izgat, annak mandátuma megsemmisítendő. Hogy fognak bejutni akkor a szocialdemokraták, ha elvük sarkételét, a magánvagyonnak a társadalom vagyonává való átalakítását, nem szabad hirdetni. Végül határozati javaslatot nyújtott be, amelyben tiltakozik a párt a javaslatnak törvényerőre való emelkedése ellen. A javaslatot elfogadták.

— Iparkiállítás Fiumében. Az első iparkiállítást ma nyitották meg. Erre a célra két nagy raklort díszítettek fel. Az egyiket majdnem teljesen a budapesti technológiai iparmuzeum kiállítása foglalja el, bemutatva mindenféle segédgépeket, amelyek a fumei kisiparnak nagy hasznára válhatnak; a másikban a fumei ipar termékei vannak kiállítva. A kiállítás sikerültnek mondható, mert a kikötővárosnak mindegyik ipara képviselve van.

Pontban 11 órákor érkezett a kiállítás megnyitására gróf Szapáry László kormányzó Saterényi József osztálytanácsos kíséretében. A kormányzó a város nevében dr. Vallencsis Antal podcszta üdvözölte, elismeréssel adózva magyar kormányának, aki lehetővé tette Fiumében az első iparkiállítást és a kiállítóknak, akik ilyen rövid idő alatt olyan sok szépet produkáltak.

Szapáry László gróf erre hosszabb beszéddel válaszolt. Azzal kezdte, hogy a kereskedelmi miniszter képviselőiben nyitja meg a kiállítást, aztán hangsúlyozta, hogy az anyaország, Magyarország, határozott óhajta és jörekvés Fiumét, az ő drága-gyöngyét nemcsak mint egyetlen kikötővárosát fejleszteni, hanem ennek lakosságát is a valódi jólét érzésében növelni. Szóval Magyarországnak szívén fesszik Fiumét nagygyá fejleszteni. Megalapította kikötőjét, megadta a szükséges eszközöket a nemzeti és helybeli kereskedelem fejlesztésére s most arra törekszik, hogy a fumei ipart hathatós támogatásával és áldozatkészségével odafejlessze, hogy az a város gazdasági életének egyik jelentékeny tényezőjévé kepezze. Arra törekszik első sorban, hogy a helyi kisipart versenyképessé tegye és hogy az a külfiacon is a főváros iparával szemben versenyre kelhessen. E kiállítással is az a célunk, ugymond, hogy a kisipart támogassuk. Abban a reményben is, hogy új életre támadt fumei ipara új piacokat szerez magának, megnyitottak nyilvánítja a kiállítást.

A kormányzó beszéde után lelkes eljenzés hangzott fel. Valentis polgármester a magyar királyt életette, amire a jelen voltak evvívában és éljenekben törtek ki.

Azután a meghívott vendégek, köztük az összes állami és városi hatóságok fejei megtekintették a kiállítást, amelyen különösen felűnnek a dohánygyár, a torpedógyár, a csokoládégyár, a rizshántoló, a papírgyár, a kőolajfinomítógyár, a butorgyár kiállításai. József főherceg és családja délután 3 órákor látogatták meg a kiállítást és másfél óráig időztek ott.

A kiállítás egy hónapig tart.

— Házasságok. Sebess Dezős, a hamburgi katonaszolgálati és korbiztosítási társulat budapesti hivatalnok, eljegyezte Ferenc Valéria kisasszonyt.

Antalfy Zsíröss Mihály, Torontálmege főszámvévője, jegyet váltott Heim Annuskával, Heim Kristóf mokriai bírósok és postamester leányával.

— A virágölgyi plébános. Pozsonyból telegrafálják nekünk, hogy az ottani katolikus autonóm község közgyűlése ma 41 szóval 31 ellen elhatározta, hogy Havlicsek Vince virágölgyi plébános ellen megteszi a büntényítő följelentést. A hitközség kára állítólag 72.000 forint, amely összeget a plébános a politikai agitáció céljaira fordította.

— Halálozás. Gulácsy Polchy Mór, a nagyváradi főtöl tábla bírja e hó 27-én meghalt Nagyváradon ötvenhat éves korában. Az elhunytat szombat délután temették nagy részvét mellett.

A Flóra-gyár égése.

Budapest, április 30.

Füstölgő romokban hever az országnak egyik legrégebb és legvirágzóbb gyártelepe. Vasárnap hajnali 3 órakor, a mikor még homályos szürkéség borult a fővárosra, kint a külső Ferencvárosban, az égne meredő kémények közt tűz támadt a Flóra-gyertya és szappangyárban és délután 4 órára, a mikor a dühöngő elemet megfékezték, nem maradt meg belőle más, mint az igazgatóság épülete és a munkások háza. Maga a gyár hatalmas műhelyeivel, ahol naponta száz meg száz munkás dolgozott, leégett egészen s még most is ég a rengeteg zsiradék és faggyu, a melynek barnás lángja oly kísértetiesen világított az éjszaka sötétjében. Gyanakvó természetű emberek, akik mindenütt és mindenben rémeket látnak, összefüggést találnak a gyár pusztulása és május eszéje közt, de a leg súlyosabb megbántása e gyanu azoknak a derék munkásoknak, a kik mindenkor halásan szokták emlegetni a gyár régi tulajdonosának, majd a mostani vezetőségnek velük szemben követett humánus eljárását és bánásmódját.

A gyár a külső-soroksári uton, a fővárosi csatorna- és szivattyutelep szomszédságában van, kellő közepén a gyárnegyednek, úgy, hogy a tűzvész az egész környéket veszedelemmel fenyegette. A tűzvész olyan borzalmas volt, amilyen már régóta nem pusztított a fővárosban. Az égő zsiradék lángja elborította az egész gyárépületet, füstje pedig messze terjedt a vidéken. A fővárosnak majd minden tüzoltója ott fáradozott a tűznél, de mert a tűz a zsiradékanyagban folyvást táplálékot talált, a tüzoltók munkája csak a szomszédos épületek és gyárak megmentésére szorítkozhatott.

Hajnali három óra lehetett, amikor a Flóra gyertyagyárral szemben levő helyi érdekű vasút egyik pályára, Szerencsés József észrevette, hogy a gyár raktárából sűrű füst gomolyog ki. Nyomban értesítette erről a rendőrszemet, aki a kaput, majd az éjjeli őrt felkeltve, figyelmeztette őket a veszedelemre. Ekkor már sűrűn töltött ki a füst a raktárból. A kapus a veszélyt látva, rögtön a telefonhoz ment, s bejelentette a tűzet a központi tüzoltóságnak. Mikorra a tüzoltók kiérkeztek, az egész gyertyaöntő helyiség, a hatalmas raktárpüllettel együtt, amelyben mintegy 3000 hordó nyers anyag s készáru volt, — lángtengerben állott. Hajnal felé tömérdek ember verődött össze a gyártelep környékén, s egy része segített is a fékevesztett elem csillapításán. Huszonkét esőből ontották a víket a forró stearinral és szappannal felt raktárba, amely süstörögve, ropogva, sűrű füstöt ontva égett tovább. A tüzoltók tíz óra felé annyira kimerültek, hogy kirendelték a X. kerületi teljes őrséget. Dél felé megjelent a gyártelepen Halmos János polgármester is. A mentők eddig hét tüzoltót részeltettek segítségben; valamennyien — eltekintve az égési sobektól — szemhurutot kaptak a roppant hőségtől és füsttől. A sebesülteket a következők: Franyó János 38 éves, Lukács István 27 éves, Bitter Gyula 32 éves, Terstoglavea László 28 éves, Biles József 19 éves, Hali Károly 29 éves és Szmétana Tivadar 28 éves tüzoltó.

Délután négy óratáj végre megfékeztek a tüzoltók a veszedelmet és a legnagyobb részük nyugodtan hazatérhetett, de belül az égő zsaratnokok közt összehalmozott anyag még folyvást ég s barnás lángjai ki-ki csapkodnak a romok közül. Azt mondják, hogy a két egy millió forintba rug, de a gyártelep biztosítva volt.

Hogy miként keletkezett a tűzvész, azt eddig még nem lehetett megállapítani. Az éjjeli őrszerint a raktárpülletnek felső, a Duna felé eső részén támadt, ahol tömérdek zsiradék volt felhalmozva. Estig az őntőhelyiség raktár s pince az egész készlettel olpszult. A tüzoltóság csupán az igazgatósági épületet, meg a munkáslakásokat magában foglaló földszintes épületet tudta megmenteni.

A tűzvésznek egész nap nagy nézőközönsége volt, amelyet kordonnal tartottak vissza a veszedelem színhelyétől. Az égő gyártelep mellett van a budapesti-fiumei vasút vágánya, a közlekedésben azonban a tűzvész semmi akadályt sem okozott.

A Flóra-gyárat vagy három évtizeddel ezelőtt Machlup Adolf alapította, a néhány évvel ezelőtt elhunyt nemes emberbarát, akinek negyedmilliósi alapítványából a Vöröskereszt üdülőháza létesült. 1896-ban e vállalat részvénytársasággá alakult át 20.000 darab részvény mellett 2 millió forint alapítékével, a részvények legnagyobb része Machlup örökösöknek birtokában maradt. A tavalyi üzletforgalma vagy 90.000 forint jövedelmet eredményezett a részvénye-

soknak. Az ő kárak jó részben megtérül a biztosító társaságok révén, csak az a baj, hogy a tűzvész pusztítása miatt újra föl kell építeni mindent s ez időre sok száz derék munkás kenyér nélkül marad.

Nyiltér.

(Az e rovat alatt közlőtteknek sem tartalmáért, sem alakjéért nem felelős a szerkesztőség.)

Szép nagy utcai lakás

az első emeleten;

3 utcai, 3 udvari szoba, erkély és mellékhelyiségek. — újonnan fog kárpóztulást. — légszűrő és villanyos világítás, 1899. augusztus 1-ével kiadód.

VII. Erzsébet-körút 26. szám alatt.

Tisztelet annak, kit tisztelet illet!

Wilhelm Ferenc urnak, gyógyszerész Neunkirchenben, Bécs mellett, írják Altonából 1897. augusztus 11-én:

Inamár 70 éves vagyok és 10 év óta üzleti csuiban, ugyszintén aranyér-csomóban szenvedtem és segélyt nem találtam. Csakis az ön Wilhelm-féle antiarthritis, antireumatikus vértisztító-terája szabadított meg bajomtól 3 hét alatt. En is úgy, mint a grófnő, kinek értesítést a lapban olvastam, legszívélyesebb köszönetem fejezem ki önnek.

Teljes tisztelettel

Ackermann Christ. magánzó

Altona, Hamburg mellett, Reichenstrasse 6.

Egy csomag ára 1 frt, 8 adagra osztva.

Főraktár: Neunkirchen (Alsó-Ausztria.)

Kapható Budapesten: Török József gyógyszer. Király-u. 12. Petri Ottó gyógyszer. Váci-körút 17. Thalmeier és Seitz. Kochmeister Fr. utódai. Neruda N. Bécsben: es és kir. udv. gyógyszerár. Berlinben: Schering's Grüne Apotheke. Chaussee str. 19. Münchenben: Dr. Bedall, Thal 13. Vidéken minden jobb nevű gyógyszerháznál és drogá-üzletben.

SZÍNHÁZ, ZENE.

— * A fehér csirke a színházi bíróság előtt. A Népszínház legújabb operettje, A fehér csirke, a kerepesi-utói operett-színház színházi bíróságának is dolgot fog adni. Még pedig nem éppen érdektelen dolgot. Emeltetik röviden azt a kulisszák mögött kiszivargott hírt, hogy ennek az operettnak a fő női szerepét, Angelot, amelyet Z. Bördi Gabi játszott, az igazgatóság Kury Klárának szánta. A művésznő visszaküldte a szerepet, azzal a kijelentéssel, hogy nem hajlandó eljátszani, mert nem tartja magához méltó, elsőrangú szerepnek. Az igazgatóság más véleményen volt a szerep megítélésében és újra elküldte a művésznőnek, aki ismét csak visszaküldte. Ilyen Odyszeia után került a szerep a Népszínház kis grófnéja kezébe, aki tegnap el is játszotta. Ezzel a szerep — szinpadí dolga el is lenne intézve, de az igazgatóság Kury kisasszony vonakodásában a színház fegyelmi törvényeit látta megsértve és a színházi bíróság elébe idéztette a művésznőt. Az érdekes tárgyalás hétfőre van kitűzve a Népszínház körében kiváncsian várják a pör eredményét.

— * Hangverseny. Silbermann Anna leánynevelőintézetének növendékei ma igen sikerült hangversenyt rendeztek előkelő közönség jelenlétében. A műsor hazafias kardiokból, magyar, német, francia meg angol szavaltókból és zongorajátékból állott. A növendékek közül különösen Braun Janka, Heimann Regina és Strauss Mici tünnek ki. Sokat tapsoltak Reichmann Renének és Bauer Ilonkának, akik két zongorán nagy művészi tudással és előkelő ízléssel játszottak Mendelssohn Capriccioját. A lelkes tapsokból kijutott Polonyi Elemérnek, az intézet jeles zongoratanárának is.

— * Miss Halton vendégjátékai. Miss Mary Halton, a Magyar Színház amerikai vendége csütörtökön kezdte meg újabb vendég szereplését a Gésákban. A művésznő három új dalt fog énekelni betét gyanánt. Miss Halton újabb vendég szereplése egyelőre három esteire, csütörtökre, péntekre és szombatra szól. Az Operabál e hétre készült bemutatója e miatt a jövő hétre marad. Jegyek már holnaptól kezdve válthatók a Magyar Színház pénztárában.

— * A genede hangversenye. A Nemzeti Zenede május 3-án, szerdán este félnyolc órakor tartja idei harmadik zenekari hangversenyt a Vigadó nagyeremben. Ez alkalommal kerül először előadásra Dombay Faust című zeneművének Gretchen jelenete, melyet a szerző személyesen fog vezényelni. A műsoron Bach, Schumann, Weber, Liszt, Vieuxtemps és Wandell művei szerepelnek.

— * Hangverseny a Himnódóban. A Telefon Himnódó holnap (hétfőn) este nyolc óráig hangversenyt rendez előfizetői szokatotására. Az érdekes és változatos műsora hangversenyben enek- és zeneszámokkal előadásával, továbbá felolvasással, vagy szavallással közreműködnek: Asztaller Irma, Lichtenstein Dóra, Paizor Emília, Hetényi Béla, Ney Bernad, Némethi János.

Oldh Lajos és Péntek Ferenc. Kezdeté este fél 9 óra kor lesz. Utána 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókon.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Szabad Lyceum.

Budapest, április 30.

A Szabad Lyceum tudományt és ismeretet terjesztő társaság ma VI. közgyűlését tartotta az Akadémia kistermében, melynek minden helyét elegáns közönség foglalta el. Ott voltak: Hegedűs Sándorné, Flósz Sándorné, Wassich Gyuláné, Beniczkyne Bajza Lenke, Borszékny Sománé, Wohl Janka, dr. Navrátil Imréné, azután Hegedűs Sándor kereskedemi miniszter, Wassich Gyula közoktatásügyi miniszter, Kammermayer Károly, Wartha Vince egy. tanár, Molnár Akos miniszteri tanácsos, Erődi Béla tankerületi főigazgató, Hegedűs István, Simonyi Zsigmond, Borszékny Soma és a társadalom és tudományos világ számos kiváló tagja.

A közgyűlést Wekerle Sándor tiszteletbeli elnök nyitotta meg mély társadalmi igazságokat magában foglaló beszédével.

A jelen voltak látványos elmondja, hogy a Szabad Lyceum kiszállva az iskola falai közül szabad előadásokkal, szabad tudománytal hódít az egész társadalom minden rétegében. Új osztályokat akar belevinni a műveltség országába és bátor kezdeménnyel odamegy a munkások közé, hogy a szellemi kincseket köztömtük szétozssa.

De ez a tágkörű érdeklődés, ugymond, amellyel a magyar társadalom e munkát fogadta, egy nagy tanulságot is rejt magában s egy nagy kötelességet is mindnyájunkra, hogy az iskola falain kívül a szabad előadások mind szelesebb körökre való kiterjesztése, azok rendszeres szervezése, mindenkinek hozzáférhetővé tétele, elodázhatatlan megoldandó közkérdés, társadalmi szükségé vált, amelynek hovatovább oly jelentősége lesz, mint magának az iskolának. S azt a nagy kötelességet rója mindnyájunkra, kiket szerencsés helyzetünk az ismeretek magasabb fokára juttatott, rója különösen a tudomány és ismeretek hivatott képviselőire, a tanároknak, hogy működésüket az iskolán belül ne tekintés befejeztnek; a nagy társadalom kulturális igényeit a közterre szolgálták őket, hogy azon is terjesszék a tudományt és ismereteket.

Az alkímisták maguk részére akarták hasznosítani ismeretüket s törekvésük káta kísérletnek bizonyult. Ma is kába, eredményében meddő az a kísérlet, az a tudomány, törekvés, amely a tudós cellájának négy fala közé szorul, hasznossá, eredményessé csak az által válik, ha közkincesé lesz. Társadalmi rendünk utópianak nyilvánítja az anyagi javak megosztását; elkallódnának, megsemmisülnének azok, ha mindenkinek egyformán hozzáférhetővé tétetnénk. A szellemi világ kincsei azonban annak az oltárnak örök tüzeből valók, mely annál nagyobb lobot vet, mennél többet vesznek belőle; közkincesé, mindenkinek hozzáférhetővé kell azért tennünk a tudományokat, az ismereteket.

Ha en haladó körünknek ezzel a nagy követelményével szemben bíralom meg eddig kifejtett működésünket, arra a szomorú tapasztalatra jutok, hogy a kezdetnek is csak kezdeten vagyunk. Hisz szerény körben működő társulatunknak a helyi jelentőség színvonalára is alig emelkedő tevékenységén túl alig történt lépés a szabad előadások terészterü és rendszeres életbelepítésébe. De azért mégis erősen bennem a bizodalom az iránt, hogy törekvésünk nem fut szét a fővenyben, hanem hogy az ismeretek szabad terjesztésének nagy társadalmi kérdése sikeres megoldásra lesz juttatva.

Erés a bizodalom azért, mert a társadalmi szükségletek szabad korunkban megtalálják a maguk kielégítését, erős, mert a tudomány és ismeretek hivatott képviselői, a tanárok, eddig is a legnagyobb odaadással támogatták törekvésünket, úgy hogy illő dolgok vélek eselődnek, midőn köszönetünk adóját rovom le e helyütt is nekik s azon jeleiseinknek, akik előadásokat voltak szivesek tartani, de célunk sikeres elérésébe vetett bizodalom leginkább megerősödik az által, hogy kulturánkunk kormányhatóságilag is hivatott képviselője, a vallás és közoktatási miniszter ur, mindkét egyetemünket felhívta arra, hogy a szabad előadások rendszeres és terészterü megtartása tekintetében társulatunk bevonásával tervezett dolgozának ki. Fejezzük ki azért észintén érzett köszönetünket annak az államférfinak, aki e téren felismerve a korszerű szükségletet, ez irányban is állandóan kívánja foglalkoztatni erőnket a kultúra szolgálatában, s fejezzük ki abbéli reményünket, hogy nemes törekvését tudományegyetemünk is készséggel fogja elősegíteni.

Társulatunk feladatához híven közgyűléseit is fel kívánja használni arra, hogy valamely korszerű kérdésről előadás tartassék.

Választhatunk-e volna korszerűbb és méltóbb kérdést, mint a művészet kérdését. Korszerű különösen ránk nevez azért, mert hisz művészetünk megismosodva, az elismerés babéraival homlokán lép a magyar társadalom elé, hogy tért követeljen magának, követeje a társadalom méltanyását, gyamolítást. És méltó, mert a népek kultúrájának és nagyságának nincs maradandóbb bizonyítéka és emlékoszló, mint a művészet.

A művészet igazán nagyra csak úgy lehet, ha nem egyes kiváltságosok, hanem egy nagy társadalom érti meg, ha nem egyeseknek, hanem széles rétegekben válik kulturális szükségletévé. Az igazán

nagyvá lett művészet a gyönyörök legtisztább forrásait képes fakasztani nemcsak a jelennek, hanem nemzedékek és nemzedékeknek s a halhatatlanság földön elérhető biztosítékát nyújtja nemcsak a művészeknek, hanem annak a népek is, mely igazán megértette. Szenteljünk azért ma is néhány percot ennek a magasabb kulturának s napirendünk folyamán kérjük fel *Fesztly Árpád* urat a művészi nevelésről szóló előadásának szíves megtartására. (Percekig tartó lelkes élnzés.)

Az elnöki megnyitót után *Hegedüs Loránt* titkár, országgyűlési képviselő a titkári jelentést olvasta fel. Az egyesület az elmúlt évben nagyot haladt előre. Míg tavaly 5000 hallgató volt jelen 102 előadáson, az idén 142 előadást tartottak 9458 hallgatónak. Az egyesület az idén felkereste a munkásokat és iparosokat előadásaival. 32 ilyen előadást 2638 munkás hallgatott, a Mávnak pedig 5000 munkása látogatta a most folyó előadásokat. Mindezt egybevéve az idén 15.000-re növekedett a hallgatók száma. Az egyesület fejlődésének egyik jele a vidéki Lyceumok megalakulása is. Sajnos, a magyartársadalom érdeklődése nem tart lépést az egyesület terjeszkedésével. Gondok és aggodalom közt viszi előre a tisztikar az egyesület ügyeit, amelyek kellő gyors és hathatós elintézéséhez hiányzanak az anyagi erők. Különösen a magyar középosztály bünség ebben, amelynél a régi szenvedők szokások nem tudnak kimulni és melynek új beolvadó tagjai oly csodálatos gyorsasággal öltik fel a régi gentry legrosszabb tulajdonságait. Mindennek eredménye az, hogy míg másutt hasonló egyesületek a tudományszomj kielégítésével foglalkoznak, addig mi nem tudjuk a középosztályt felrázni arra, hogy tudományszomjas legyen és tudjon azért pénzzel áldozni is.

A főváros, az iparosegyletek sem támogatják megfelelő módon a Lyceumot. Az egyesület sorra fogja felkérni mindazokat az intéző köröket, amelyek munkaköre a Lyceuméval határos, hogy járuljanak hozzá az egyesület fenntartásához. A jelentés végül az University Extension és a Szabad Lyceum tervezett együttműködéséről emlékezik meg.

A lelkes hangú jelentés nagy tetszést keltett. Azután *Fesztly Árpád* tartott szabad előadást a *művészi nevelésről*. A népszerű festő folyékony előadásban ismertette a képzőművészetek történetét, arra az eredményre jutott, hogy a művészet a mindenkorai társadalomban gyökerezik és csak a nemzeti művészet tud kapcsolatot fenntartani a nemzeti társadalommal. A magyar társadalom művésztetre nevelése tehát csak nemzeti irányban történhetik. Örömmel üdvözlő a kultuszminisztert, midőn kiadta a jelszót: fejleszteni a művészi nevelést, mindent az életnek, mindent az életért. (Lelkes élnzés.)

Most megválasztották a tisztikart és a választmányt. Ezt megelőzőleg tiszteletbeli tagnak választották meg *Pécs Sándor* igazságügyminisztert, a jogi osztály elnökét. Az egyesület elnöke lett egyhangulag *Joannovics György*. Alelnökök *dr. Wartháné-Hugonnay Vilma* grófnő, *dr. Gaál Jenő* és *Alexander Bernát*. Igazgató *Pályi Sándor*. Titkár *Hegedüs Loránt*. Másodtitkár *dr. Fellner Frigyes*. Számvizsgáló *Paál Árpád*. Jogtanácsos *dr. Balogh Ignác*. Jegyző *dr. Navratil Ákos*. A választmány tagjai lettek: *Badics Ferenc*, *Beöthy Zolt*, *Borszéky Sománé*, *dr. Derekaszy László*, *Erődi Béla*, *Freund Vilma*, *Hegedüs István*, *K. Jónás Ödön*, *Krajner Margit*, *dr. Négyessy László*, *Neuschloss Marcell*, *Sarbo Vilmos*, *dr. Staub Mór*, *Szalay Pálné*, *Weisz Berthold* mint rendes tagok, *Győry Ilona*, *Laczkó Antal*, *Varga Ottó* mint pótagok.

Joannovics György elnök a tisztikar nevében megköszönve a bizalmat, szép szavakban kéri ezután is a társadalom támogatását az egyesület számára. Végül *Wekerle Sándor* tiszteletbeli elnök köszöntö meg a megjelenteknek érdeklődésüket.

EGYESÜLETEK.

(A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete) ma délelőtt tizenegy órakor tartotta tizenyolcadik évi közgyűlését *Falk Miksa* elnökle alatt. Az elnök megnyitói szavai után *dr. Molnár Antal* titkár fölolvasta az igazgatóság jelentését, amely előbbin is fájdalmas megemlékezést szentel az intézet két halottjának: Szathmáry György miniszteri tanácsosnak és *Mészáros Károlynak*, azután köszönetet mond azoknak a jelentés, akik a múlt esztendőben adománnyal látták az intézetet. A Gresham életbiztosító-intézet magyarországi fiókja most esztendő jubiliáris ünnepsége alkalmából újabb kétezer frttal kettőztette meg az intézet javára már régebben tett alapítványát. *Berezik Árpád* legújabb színműve, a *Himfy* dalai első előadásának irói tiszteletdíjait az intézetnek engedte át. Jelentősebb összeggel, ezer-ezer forinttal könnyítették meg az intézet céljainak megvalósítását: *Berevics Endréné* *Wahrmann Renée* urölgy, *Fraud Henrik* és fia és

egy magát megnevezni nem akaró emberbarát. Azokról a nagylelkű alapítványokról, amelyeket *Andrássy Dénes* gróf és grófné páratlan bőkezűségének köszönhet az intézet, a jövő évben fog a közgyűlésnek beszámolni az igazgatóság jelentése. A múlt évi összes adományok összege 11.407 forint 36 krajcár-ra ruggott. Az intézet tavalyi jövedelme 54.018 forint 67 krajcár, kiadása 10.618 forint 01 krajcár volt, az elért nyereség tehát 43.400 forint 66 krajcár. Az intézet vagyonyának kamatozó főrésze a mérlegszámla szerint 693.348 forint 78 krajcár képviselnek. A rendes tagok száma az év végén százhuszonnyolc volt. Az igazgatóság jelentésében foglalt indítványokat elfogadta a közgyűlés, s miután még a felügyelő bizottság javaslatára megadta a fölmentést, az igazgatóságot és felügyelő bizottságot a régi tagokból alakította meg.

(A Park Klub közgyűlése.) A Park Klub ma délután 5 órakor tartotta meg fennállása óta 4-ik évi rendes közgyűlését. Az évi jelentés szerint a Klubnak tavaly 100.380 forint jövedelme volt. Kiadtak a klub fenntartására, adóssága kamataira és tökéletesítésekre 56,744 forintot, újabb beszerzésekre 30.142 forintot. A klub ügyeit intéző 5 tagból álló igazgatóságba beválasztották: *Apponyi Lajos* gróft, *Atzél Béla* bárót, *Beöthy Ákóst*, *Estterházy Lajos* herceget és *Széchenyi Béla* gróft. A hölgyválasztmány elnökei: *özvegy gróf Széchenyi*, *özvegy gróf Károlyi Viktor*né, *báró Daniel Ernő*né. A klubnak 4498 négyzög öl nagy telke a *Stefánia-uton* és gazdagon berendezett palotája egy millió forint értékét képvisel. A tiszteletbeli tagok száma: 31; mindannyian uralkodók vagy uralkodó házak tagjai, akik az alapszabályok értelmében tagdíjat nem fizetnek. Fizető tag van 991, és pedig 299 hölgy és 692 férfi. Az évi tagsági díj most 100 forint, ily tagdíjjal még csak 9 tag vehető fel. Az alapszabályok szerint, mihelyt a tagok száma az ezret elérte, az új tagok 200 forint évi tagdíjat és 300 forint beiratási díjat tartoznak fizetni.

(A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete) ma délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését *Bujanovics Sándor* elnökölésével a Köztelkes díszteremben. A nagy számban megjelent tagokat az elnök szíves szavakban üdvözölte; főleg pedig *Wagner Ernőt*, az osztrák gazdatisztek együletének kiküldöttjét.

Ezután *Jeszenszky Pál* ügyvezető terjesztette elő az egyesület múlt évi működéséről szóló jelentést, amely sürgeti a gazdasági kvalifikáció, valamint a szolgálatadók és gazdasági alkalmazottak közötti jogviszony törvényes szabályozását. A jelentés elismerőleg emlékezik meg *Darányi Ignác* földmivelésügyi miniszteréről, aki ugy az egyesületet, mint a nyugdíj-intézetet évenként anyagi és erkölcsi támogatásban részesíti.

A szármadások szerint a múlt év bevételéi 5481 forint, kiadásai 4444 forintra ruggnak; az egyesület vagyona 27092 forint.

A közgyűlés a jelentéseket tudomásul vette, jegyzőkönyvi köszönetet szavazott úgy *Darányi Ignác* földmivelésügyi minisztereknek, mint az *O. M. G. E.* nek és *Novara Frigyes* jószágigazgatónak, aki nagy buzgóságot fejtett ki az egyesület érdekében. Elhatározta a közgyűlés azt is, hogy a szegedi gazdasági kiállítás alkalmából Szegeden egy gazdasági értekezletet tart.

Végül megajtották a választásokat, *Elnök* ugy egyhangulag *Bujanovics Sándor* lett; alelnökök: *Máday Izidor* és *Bálintffy Pál*. A választmány budapesti tagjai: *Borbély István*, *Buday Barna*, *Darányi Béla*, *Deininger Imre*, *Fekete Sándor*, *Fereneczy Sándor*, *Forray Henrik*, *Fromm Antal*, *Greszler Vilmos*, *Graszl Hugó*, *Landes József*, *Máray F. József*, *Molnár Gyula*, *Serfőző Géza*, *dr. Szabó Ferenc*, *Rubinek Gyula*, *Szillasy Zoltán*, *Sztkanovics Ferenc*, *Takács Mihály* és *Takács Emil*. A vidéki tagok közül is 50-et választottak a választmányba.

Az egyesület közgyűlése után a kebelében működő nyugdíjintézet tartotta közgyűlését.

(A Zion Jótékonyági Egyesület) 1898. évről szóló évi jelentése 17.931 forint kezelési fölösleget tüntet föl. A bevétel 225.251 forint, a kiadások 207.319 forintot tesznek ki, a tartalékalap 305.729 forint. A rendes tagok száma 11.799, a cselédosztályéi 5967. Az orvosi kar barminchárom rendelés és tizenkét szakorvosból állott. A közgyűlés az évi jelentést és a mérleget egyhangulag elismeréssel tudomásul vette és az igazgatóságnak megadta a fölmentvényt. A tisztújítás során lelkes élnzés közt egyhangulag az eddigi elnökhelyettes, egyleti elnöké *Schlesinger Ignác*ot, igazgatósági tagzá *Vérsi József*et, választmányi taggá pedig *Eckstein Bernát*ot választották meg.

(Az erkölcsnevelő egyesület) ma délelőtt igazgató választmányi ülést tartott, gróf *Csáky Albin* elnökle alatt.

Dr. Gyulay Béla föltitkár előterjesztése alapján, hozzájárult a választmány ahhoz, hogy tárgyalást folytassanak a Nemzeti Szövetséggel, az egyesülés végett.

Az ifjúsági egyesületek alakítása és fúntartása körül végzett buzgalom elismerésül, az idén *Almás Gábor* báboai néptanító és *Tóth Gyula* szegedi igazgató-tanító részesül 100—100 korona jutalomban és elismerő oklevélben.

A hűséges belső cselédeknek szánt jutalomból az idén a következők részesülnek: *úv. Zámbo József*

zsefné, *Kis-Horgáson* 45 év óta cseléd; *Gere István*, *Kis-Horgács*, 39 év; *Járó Mihály*, *Halas*, 38 év; *Rábel Ignác*, *Nagy-Oroszi*, 36 év; *Skrivjár Mráz János*, *Zólyom-Buccs*, 37 év; *Vasziáné Anna*, *Trencsén*, 31 év. Valamennyien 50—50 koronát kapnak, kivéve az elsőt, aki 100 koronában részesül.

A választmány újra 100—100 koronát tűz ki, az ifjúsági és mértékletességi egyesületek alakítása és fúntartása körül kifejtett buzgalom jutalmazására. A hűséges belső cselédek jutalmazásában legközelebb a Budapest területén levők részesülnek. Az erőképesség felvetette a kérdést, miképp lehetne, a külföldön megindult és egyre nagyobbodó mozgalom példájára, valamely kezdeményező lépést tenni az iszákosság ellen. Ma elhatározták, hogy fölkerik *Hodossy Imrét*, venné az ügyet a pártfogásába s utjánad meg az akcióit, akár törvényhozatal nélkül, akár a kormány közbenjöttével.

SPORT.

*. Országos vívóverseny. A Magyar Athletikai Klub országos versenye vasárnap egy nagy meglepetéssel végződött. A kardverseny első győztese, számos kiváló vívóval szemben, *Gáspár Arthur* újságíró kollégánk lett s ő vette el a Magyar Athletikai Klub által, néhai *Keresztessy József* vívómester emlékére alapított s ezuttal először kiírt díjat, a *Keresztessy-serleget*. Fialat kollégánk győzelmet nagy lelkesedéssel fogadták vívó bajtársai s az az előkelő sportközönség, mely a versenyeket reggeltől késő estig nagy érdeklődéssel kísérte. *Gáspár* még alig 23 éves fiatal ember s körülbelül öt éve forgatja a kardot. Első mestere *Sztrakay Norbert* volt, akitől már mint jeles vívót vette át s fejlesztette versenyvívóvá lovag *Arlow Gusztáv*. *Gáspár* Arthur a millenáris nemzetközi vívóversenyen tünt föl először, ahol ezüstérmét és diplomát nyert. Azóta résztvett több külföldi nemzetközi versenyen is, ahol szintén kitüntetésben részesült. Győzelme nem volt éppen váratlan, mert évek óta a legjobb magyar amatőr kardvívók közt emlegették a nevét, mégis meglepett mindenkit olyan hatalmas versenyársakkal szemben, mint *dr. Porteleky László*, *Mészáros Ervin*, *Fálmái Andor*, *Tasnády Endre*, *Berty László* és *Ivanits Géza*. Különösen szép volt döntő küzdelme az első díjért *Fálmái Andorral*. Villámgyors és biztos visszavágásait ismételte és tüntető tapssal fogadta a közönség. A kardverseny második díját *Fálmái Andor* vette el. A voltak versenyében igen jeles vívóknak bizonyultak még az említettekön kívül *Szöts Aladár*, *Zalusky főhadnagy*, *Szántay Jenő*, *Haas Tivadar*, *Hoch Henrik*, *Haberfeld Marcell*, *Kratschmidt Pál*, *Hollósy Jenő*, *Nagy Béla*, *Fekér Edgár*. A vívóverseny első díját *Berty László* honvédfőhadnagy vette el, *Mészáros Ervinnel* szemben, egy nagyszabású és művészi színvonalon álló mérkőzés után, mely nem kevesebb, mint negyven percig tartott. A második díj *dr. Porteleky Lászlóval* szemben, *Mészáros Ervinnek* maradt, aki ma is felelmetes törvívónak mutatkozott. *Dr. Porteleky László* a harmadik helyre maradt. Nagy visszatetszést keltett a jury folytonos határozatlansága s a vívómestereknek tanítványaik érdekében való exponált viharca. Ilyesminék egy országos versenyen nem szabadna megtörténnie. A Magyar Athletikai Klub remélhetőleg okólni fog a mostani verseny tapasztalataiból s a jövőben lehetetlenné fogja tenni hasonló kinos jelenetek ismétlődését. A vívókat is figyelmeztetni lehetne, hogy az idegen touche, toccato, toco stb. kifejezések helyett használják a rövidebb s tökéletesen magyar kifejezést: volt. A versenyeket nagyszabású vívóakadémia zárta be, melyen a vívómesterek és az előkelőbb amatőr vívók mutatták be érdekes és művészi színvonalon álló kard- és vívóvívásukat. (c. v.)

*. Football-Match. A budapesti torna-klub és a Műegyetemi football-klub május 1-én, hétfőn tartandó döntő mérkőzésen ez alkalommal nemcsak a budapesti sportegyletek, hanem a vidék és Ausztria is szép számmal lesz képviselve. A rendező egyület meghívta a Nemzeti Kaszinót, az Országos és Tiszti kaszinót, valamint a Park-klubot is. A csapatok összeállítására a következők: A. B. T. K. csapata (piros-fehér). Kapuvéd: A. Yolland. Háttvédők: *Harsady* és *J. Yolland*. Fedezetek: *Lucius*, *Mannó*, *Róka*, *Csatárok*: *Klebersberg*, *Guttman*, *Lieszky*, *Mindor*, *Thompson*. A M. F. K. csapata (fekete-vörös). Kapuvéd: *Boross M. Háttvédők*: *Sziska*, *Guillemt*. Fedezetek: *Beiczay*, *Lindner*, *Pobuda*. Csatárok: *Mayer*, *Ujváry*, *Misky*, *Szekerés*, *Hochstein*. Ez a mérkőzés van hivatalosan elődönti, melyik csapat tarthat igényt arra, hogy az országban legjobbnak tartassék. A csömöri-úti verseny pályához ez alkalommal külön kocsik fognak a zugló vonalon (köz-fehér-kek jelzés) közlekedni. A mérkőzés délután 5 órakor kezdődik. Számozott üllőhely 1 forint, tribünjegy 50 kr. Állóhely (bejárat a Stefánia-ut felől) 20 kr.

*. A beszedő újság a bécsi lövészversenyekről. A holnapi (hétfői) bécsi lövészversenyek eredményeiről a *Telefon Hírmondó* ma délutáni órákban részletes tudósítást fog adni.

Alagi futtatások.

— Második nap. —

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, április 30.

Az alagi versenytér ma még mindig a tegnapi katasztrófa hatása alatt állott. A bírói páholyon ott feketélt az Urlovas Szövetkezet gyászjelentése s a közönség hangulata nyomott volt, mert mindenki a szerencsétlenség részleteiről beszélt, nem volt fogadási kedv, úgy, hogy alig lehetett ráismerni a kedélyességéről híres alagi versenytérre.

A versenyek iránt sem nyilvánult valami nagy érdeklődés, pedig azok, bár az utolsó futamokban csak kis mezoonyúk indultak, eléggé jól sikerültek és többnyire meglepetéssel végződtek.

Legnagyobb meglepetés volt a nyeretlenek handicapjában *Tiszgyöngye* győzelme, melyre a totalizátor, bár a Rohonczi-istállónak két lova is indult a versenyben, tizszeres pénzt fizetett a szerencsés nyerdőknek.

Az egyes futamok részletes eredménye a következő:

I. Nyeretlenek handicapja. Díj 1000 korona. Távoltság 1600 méter. Rohonczi G. *Tiszgyöngye* (Krause) első, Ivonne (herceg Taxis) második, Edison (Kreutzbruck) harmadik, aztán Consort, Tarna, Ohó, Duty, York, Delnó. Totalizátor: 5: 50. Helyrefogadások: I. 25: 89. II. 25: 57. III. 25: 69.

II. Eladók versenye. Díj 1000 korona. Távoltság 2000 méter. Blaskovich E. *Dalása* (Kreutzbruck) első, Morgó II. (báró Eltz) második, Alfó (Gömör) harmadik, aztán Aszfaltbetyár, Kékes, Glaneur, Arkadia. Totalizátor: 5: 28. Helyrefogadások: I. 25: 45. II. 25: 38. III. 25: 49.

III. Verbung gátverseny. Díj: 3000 korona. Távoltság: 2600 méter. Gróf Orsich *Futárja* (Rosack) első, Verbung (Csompóra) második, Grobian utolsó. Totalizátor: 5: 12.

IV. Gátverseny-Handicap. Díj: 1500 korona. Távoltság: 2400 méter. Bárány Korb-Weidenheim *Polonja* (Eltz) első, Döme (Taxis) második. Totalizátor: 5: 8.

V. Pylades-akadályverseny. Díj 1800 korona. Távoltság 4000 méter. Geist G. *May beje* (Csompóra) első, Ossi második, Sylph harmadik. Totalizátor: 5: 9.

VI. Vigasz-verseny. Díj 1200 korona. Távoltság 1600 méter. Gróf Pejacsevich A. *Ujjalaja* (Szezer) első, Falsi leány (Gömör) második, Ravasz II. (Taxis) harmadik, hátul Passable (Kreutzbruck). Totalizátor: 5: 15. Helyrefogadások: I. 25: 36. II. 25: 34.

Bécsi futtatások.

— Nyolcadik nap. —

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Bécs, április 30.

Ma végre igazán szép napja volt a freudenauai versenytérnek. A verőfényes szép tavaszi időben kocsi kocsit ért a Prater pompáz faszorban, s a kitűnő program a vonatokon annyi embert esalt ki a versenytérre, a mennyi derby-napján kívül soha nincs a bécsi futtatásokon.

A program fővezéreje a *Liar Stakes* volt, melynek 40.000 koronás díjért kilenc ló indult. A favorit *Bonvicant* volt, mely mellett *Adomát*, *Rio Tinto*, *Ronny* és *Szabászt* fogadták meg leginkább. *Bonvicant* meg is felelt a bizalomnak, mert a versenyt harmadfél hosszal könnyen nyerte meg *Adoma* ellen, mely után fél hosszal *Szabászt* lett harmadik.

A versenyek részletes eredményei ezek:

I. *Áprilisi díj*: Díj 2000 korona. Szemere M. *Gondolatja* (Cleminson) első, Leader második, Napfény harmadik, aztán Wedding eve, Drift. Totalizátor: 5: 31. Helyrefogadások: I. 25: 134. II. 25: 99.

II. *Handicap*. Díj 2000 korona. Gróf Degenfeld *Göhérje* (Barker) első, Vigé második, Juratus harmadik, aztán Félnék, Tick-Tack, Valaki, Grethen. Totalizátor: 5: 19. Helyrefogadások: 25: 42, 36 és 32.

III. *Liar-Stakes*. Díj 40.000 kor. Br. Königs-warter *Bonvicant* (Adams) első, Adoma második, Szabász harmadik, aztán Rio Tinto, Ronny, Iro, Pharaó, Mindegy, Boston. Totalizátor: 5: 16. Helyrefogadások: 25: 40, 45 és 41.

IV. *Goliath-díj*. Díj 4000 korona. Mr. Green *Sarkantyúja* első, A la grecque második, Duca harmadik. Aztán: Cecilio, Matura, Isolda, Berenice, Muci, Round the corner. Totalizátor: 5: 23. Helyrefogadások: I. 25: 42, II. 25: 37, III. 25: 54.

V. *Eladók handicapja*. Díj 2000 korona. Mr. Denis *Apród III.* első, Jour fix második, Bambula harmadik, aztán Liebig, Dilemma, Clou, Glück auf!, Collision, Plaisirolen. Totalizátor: 5: 17. Helyrefogadások: I. 25: 40, II. 25: 48, III. 24: 71.

VI. *Handicap*. 2000 korona. Dreher A. *Brodler* (Smith) első, Wahrscheinlich második, Malteser harmadik, aztán Junius, Castagnette, Win some money. Totalizátor: 5: 19. Helyre: 25: 38 és 40.

VII. *Eladók gátversenye*. 1800 korona. Miklósfalvi ménes *Nell* (Geoghegan) első, Jutka második, aztán President. Totalizátor: 5: 7.

— Különcök nap. —

Holnap lépnek a két évesek először a nyilvános pályára a *Misoda versenyben* és *Szent Lipót díjban*, melyek közül az előbbire 33, az utóbbira pedig 30 osikót jelentettek be. A papírforma teljes hiányában rendkívül nehéz ezekre a futamokra típet adni, mert a számozás és az istálló-híreknek kívül semmire sem támaszkodhatunk. Ezen az alapon *Pilátus*, *Cockert*, *Palvaristák*, *Bereauset*, *Hamletet*, *Hardlyt*, és *Riska II. Charmert* ajánljuk leginkább a fogadók figyelmébe. Az egyes versenyekre típeink a következők:

- I. *San Salvatore*—*Fid Fad*.
- II. *Illusion*—*Brabantine*—*Vértés*.
- III. *Palvarista*—*Bereauset*—*Hardly*.
- IV. *Statesman*—*Cid*—*Bussert*.
- V. *Channer*—*Pilátus*—*Ritka II*.
- VI. *Györgyike*—*Ladra*.
- VII. *Tricky*—*Zirc*.

TÁVIRATOK.

Bécs, április 30. Gróf Thun miniszterelnök ma rövid tártózkodásra Teschenbe utazott.

Trient, április 30. *Frigyes* császár özvegye tíz napi ittlét után ma reggel elhagyta Trientet, és Bozenbe utazott.

Kiel, április 30. Tegnap éjjel a Krupp-féle Germania-gyárban tűz ütött ki, amely több raktárt és gyári épületet elhamvasztott. Ma reggel 2 óra körül tűz elfojtottak már annyira, hogy az épületekben lévő hadihajókat nem fenyegette veszély. Az igazgatási épületeket, valamint a terveket és rajzokat megmentették.

Pétervár, április 30. A cár Szergej *Mihajlovics* nagyherceget ezredessé és gróf *Kapniszt* bécsi orosz nagykövetet valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki.

A nagy-szebeni Deutsch-ünnep.

Nagy-Szeben, április 30. Az erdélyi evangélikus országos konszisztórium elhatározta, hogy *Szell* miniszterelnököt és *Wlassics* kultuszminisztert meghívja *Teutsch* püspök szobrának augusztus 19-ikén leendő feltelezési ünnepére.

Az orosz-angol megegyezés.

London, április 30. A királyi művészeti akadémiának tegnap este tartott ünnepi éves lakomáján *Salisbury* beszédet mondott, amelyben egyebek között ezt mondta:

Az orosz kormányval kielőgítő megegyezésre jutottunk és remélem, hogy a megegyezésnek jó befolyása lesz. Nem akarok arra kiterjeszkedni, hogy a megegyezésnek milyen messzemenő következményei lehetnek. Tekintettel azonban azokra az összeköttetésekre, amelyek az utolsó ötven év alatt időnkint közöttünk és ama nagy birodalom között fenállottak, azt hiszem örömmel üdvözölhetem azt, hogy a kínai kérdést illetően megegyezésre jutottunk, amely — úgy hiszem — némi bizonyossággal elejét fogja venni annak a valószínűségnek, hogy érdekeink és céljaink a jövőben bármikor is összeütközésbe kerüljenek egymással". *Salisbury* beszéde további folyamán a szövetségekről beszélt és kijelentette, hogy szövetségről abban az értelemben, hogy Angolország akármelyik más nemzettel együtt vonulna háborúba és egy ilyen háború költségeit és veszélyét közösen viselné, csak nagyon rendkívüli esetben lehetne szó. Ő azt hiszi, Angolország szentesét kívánhat magának ahhoz, hogy a földön most oly sok nemzetel van barátságos viszonyban. Angolország érzi, hogy ezeknek a viszonyoknak a fenntartása, mindaddig, míg az ország fontos érdekei és becsülete megóvatnak, a legfőbb cél, amely miniszternek szemébe előtt lebeghet. Hogy a békekonferencia az egyes nemzetek viszonyának javulását eredményezi-e, azt nem tudja; de az a tény, hogy ezt a konferenciát olyan nemzet indítványozta, amely hatalmas eszközei illetőleg a föld leghatalmasabb nemzetének egyike, a békés jövőre nézve bizonyára jó ömennek látszik.

Spanyol választások.

Madrid, április 30. A szenátorválasztások eddigi eredménye arra enged következtetést, hogy a szenátusban a többség épen oly heterogen lesz mind a kamarában.

KÖZGAZDASÁG.

A Vidéki Malomiparosok Országos Egyesülete ma tartotta Szegeden évi közgyűlését *Neumann Ede* aradi főzsolomol tulajdonos elnöke alatt. Elhatározták, hogy a kereskedelmi miniszterhez újabb emlékiratot nyújtanak be a buza- és lisztszállítási tarifák különbözetei és a kivitel megkönnyítése tárgyában. Az István-gőzmalom (Debrecen) 80.000 korona ala-

pitványt tett egy molnáriskola létesítésére, az egyesületek melegen pártolják az eszmét és hozzájárulnak. A munkásoknak rokkantság esetén való biztosítására a malmok (jóllehet baleset stb. ellen munkásaik amugy is biztosítva vannak) közös bizottságot küldenek ki. A földesi határidő-üzlet kinőveiseinek megszüntetésére, minthogy az 1896. évi anketó óta a helyzett változott, új értekezlet összehívására kéri fel a minisztert. A gyűlés után banket volt.

A Fönolere Pesti Biztosító-Intézet szentmártoni Radó Kálmán elnöke alatt április 29-én tartotta meg az évi rendes közgyűlést. Az igazgatóság által a közgyűlés elé terjesztett 1898. évre vonatkozó üzletjelentéséből a következő lényegesebb számadatakat veszzük ki. A törlekés levonása után a múlt évi díjbévetel az elemi- és a balesetbiztosítási ágazatokban 5.067.903 ft 83 krt, az életbiztosítási ágban pedig 1.206.032 ft 83 krt, összesen tehát 6.273.936 ft 66 krt tett ki, míg a későbbi években esedékes tűz- és balesetárazatbéli díjkötelezvények összege 9.311.086 forint 96 krajcárja rag. Az életbiztosítási összállomány 1898-ban 29.059.111 forint tőke és 8.517 forint járadék-összegre emelkedett. A nyereségrészeszel biztosítottak az idén 14%-os osztalékban részesülnek. A késpenzdíjtartalékok az életbiztosítási ágazatban 6.866.955 ft 44 krra, az elemi- és balesetbiztosítási ágazatokban pedig 977.316 ft 80 krra ragnak, s ennél fogva a múlt évvel szemben 496.057 ft 05 krral szaporodtak. Ha a múlt évi zárlat az intézet üzletének a fent közölt számadataiból kitűnik, mindinkább fokozódó örvendetes fejlődése dacára 96.406 ft 34 krt bevételét kevesebb letet tüntet fel, úgy ez a körülmény a tavalyi jégbiztosítási üzletnek általánosan ismert katasztrófális jellegű lefolyásának tulajdonítandó, amely üzletág a hazánkban e téren működő valamennyi társaságnak többé-kevésbé érzékeny veszteséget okozott. Az ügyvezető igazgatóság különben intézkedéseket tett, amelyek, tekintettel különösen a jégbiztosítási üzlet terén tett tavalyi kedvező tapasztalatokra, bizvást remélni engedik, hogy jövőben kielőgítő eredménnyel fog az intézet beszámolhatni. Az intézet tőkéi, ide nem érve a képviselőségeknek künnlöv pénzkészletét és a képviselőségek és ügyfeleknél levő követelések egyenlegeket, következőképp vannak elhelyezve: Pénzkészlet az intézet központjában 88.170 forint 68 krajcár, hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő követelésekben 1.362.160 forint 94 krajcár. Az intézet budapesti és bécsi telephentes házaiban 1.681.858 ft 98 k. Állampapírokban, vasuti elsőbbségi kötvényekben és ovadékos zaloglevelekben 8.839.471 ft 34 k. Tárcebeli váltókban 227.475 ft 58 k. Jelzálog-kölcsönben 9.203 ft 06 k. Az intézet életbiztosítási kötvényre adott kölcsönökben 947.920 ft. A nem garantizozott túlélesi biztosítási csoportok tőkéiben 6.286 ft. A közgyűlés az igazgatóság jelentését jóváhagyó tudomásul vevén, az igazgatóságának és felügyelő-bizottságának a felmentvényt megadta, a felügyelő-bizottságunk eddigi tagjait egy további évre és az elhunyt igazgatósági tag Szász Domokos püspök ur helyébe az igazgatóságba Simó Lajos országgyűlési képviselő urat egyhangulag megválasztotta.

Szeszarak. A kontingens nyersszesz ára Budapest 16.50 forint pénzben, 16.76 forint áruban. Bécsben a kontingentált készáru 17.20 forint pénzben 17.40 forint áruban.

N a p i r e n d.

Naplár. Hétfő, május 1. — Római katolikus: Fülöp és Jakab. — Protestáns: Fülöp és Jakab. — Görög-orosz: (április 19.) Husvét h. — Zsidó: Ijor 21. — A nap kéllreggel 4 óra 27 perccor. — Nyugszik délután 6 óra 54 perccor. — A hold két éjjel 12 óra 3 perccor. — Nyugszik reggel 9 óra 8 perccor. A pénzügyminiszter fogad délután 4 óratól. A fővárosi magndnépéleti bizottságának ülése délután 5 órakor az ú városánán. A fővárosi egyesület ülése délután 6 órakor a régi városánán.

Sorozás a Mária Terézia-kaszárnyában (Üllői-ut) reggel 8 órakor. Sorra kerül a harmadik korosztály 481-900 sorszámig.

Tavaszi nemzetközi tárlat a múzeumban. Nyitva délelőt 9 óratól, este 6 óráig. Belépődij 50 krajcár.

Nemzeti Múzeum: Természettajrtár. Nyitva van délelőt 9-től d. u. 1 óráig. A múzeum többi tárai 1 korona belépődij mellett megtekinthetők.

Országos Képtár és a Van Dyck kiállítás a tud. Akadémiában, nyitva délelőt 9-11-g.

Teknológiai Iparmúzeum nyitva délelőt 9 óratól 12 óráig és délután 3-5-g.

Természettajrtai gyűjtemények múzeuma nyitva délelőt 10-12-g.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőt 9-11-g.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térépnyjteménye nyitva délelőt 10-1 óráig.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőt 9-11-g. Akadémiai könyvtár nyitva délután 8-8-g. Egyetemi könyvtár zárva.

Iparművészeti Múzeum könyvtára nyitva este fél 7 óratól fél 9 óráig.

A Hódóli fészefelvonulás. Eisenhut Ferenc óriási kőr képe, látható Városliget, Andrásy-ut végén, reggel 9 óratól este 5 óráig. Belépő díj 50 krajcár, gyermekjegy 20 krajcár.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelemtörténeti múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőt 9-12-g és délután 3-6-g van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órai unyanott délelőt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakosó iroda és nyilvános számkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőt 9 óratól 12-g és délután 3-6-g. Vasár- és ünnepnapon délelőt 9 óratól 12-g.

Allatkert nyitva egész nap.

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi május hó 1-én.

Az aranyember.

Eredeti dráma 5 felvonásban, előjátékkal 7 képben. Irta Jókai Mór.

Személyek:

Timár Mihály	Pálfi	Tiszt	Körösmezei
Trikálysz	Egressy	Brazovics	Gabányi
Timea	Maróthy	Zsófia a neje	Vizváriné
Teréza	Jászai	Athália	Szacsvayné
Noémi	Nagy Ib.	Kadisa	Horváth
Krisztyán	Náday	Fabula	Abonyi

Kezdete 7 óraker.

Kedden Virágfakadás. Áttaché. Szerdán Rosenkranz és Guldenstern. Csütörtökön Fehér nász. Pénteken Széchy Mária. Szombaton A vasgyáros. Vasárnap A házi béke.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Hétfő, 1899. évi május hó 1-én.

Zárva.

Kedden Kukuska (először). Szerdán Kukuska (másodszer). Csütörtökön Ördög Róbert. Pénteken Ignon. Szombaton She. Vasárnap Kukuska (harmadszor).

VIGSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi május hó 1-én.

Az „Arany Kakas“.

Bohózat 3 felv. Irták Blumenthal O. és Kadelburg G. Magyarosította Fáji J. Béla.

Személyek:

Szikra Julia	Haraszthy H.	Klárika	Nógrády
Fürge Antal	Hegedűs	Dr. Gyárfás	Góth
Dachslmayer	Szathmáry	Müller	Tapolczai
Erzsi	Varsányi	Flóris	Gyöngyi
Liza	Rostagni	Treszka	Sugár M.
Horváth	Gál	Körmös A.	Zsuzsalky

Kezdete 7 1/2 óraker.

Kedden Az „Arany Kakas“. Szerdán Az „Arany Kakas“. Csütörtökön Az „Arany Kakas“. Pénteken Az „Arany Kakas“. Szombaton Az „Arany Kakas“. Vasárnap délután Dodó főhadnagy. Este Az „Arany Kakas“.

NÉPSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi május hó 1-én.

A görög rabszolga.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írta Owen Hall. Fordította Makai Emil és Pásztor Árpád. Zenéjét szerlette Sidney Jones.

Személyek:

Antonia	Szelepcsényi	Diomed	Raskó
Iris	Hegyí A.	Silvius	Lubinszky
Pomponius	Solymosi	Manlius	Ujvári
Hellódorus	Németh	Lullius	Várnai
Aspasia	Küry K.	Curius	Ternyey
Archias	Kenedich	Melanopis	Csatai

Kezdete 7 1/2 óraker.

Kedden A fehér csirke. Szerdán Bibliás asszony. Csütörtökön A görög rabszolga. Pénteken A fehér csirke. Szombaton A görög rabszolga. Vasárnap a u. A piros bugyellás. Este A fehér csirke.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1899. évi május hó 1-én.

A Gyurkovics lányok.

Életkép 4 szakaszban. Irta: Herczeg Ferenc.

Személyek:

Gyurkovicsné	Szilassy	Liza	Haller
Katinka	Rózsa	Klári	Váradi
Sári	Aranjossy	Radványi	Molnár
Ella	Bilkei	Gida	Polány
Mici	Ráskai	Horkay	Füredi
Terka	Galambs	Sándorffy	Szilágyi

Kezdete 7 1/2 óraker.

Kedden Robinzonok. A Barnett-lányok.

Magyar üvegbiztosító-társaság.

Budapest, Váci-körút 31.

Biztosít tükör-üvegtáblákat portálakban, üvegtérkeket egész épütményeknél, a legolcsóbb díjak és a legpontosabb leszámlálás mellett. Több évre szóló biztosításnál tetemes kedvezmények. Elvállal szállítási biztosításokat is.

Ügyes ügynökök kerestetnek.

Omnibuszközlekedés.

Korlátlan időtartamra jogosító havibérlet- és tanulójegyek mindenkor kaphatók a hó folyamán is

a Székesfővárosi Közlekedési Vállalat r.-t.

városi irodájában:

V., Akadémia-utca 6. sz. a.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlo.

Kezdete 8 óraker, vége 12 óraker.

Ma

első fellépte az ujonnan szerződött operett-társulatnak.

Ujdonság! Ujdonság! Ujdonság!

Julius Abschied

bohózat énekkel, 1 felv. Meierfeld és Berli-től. Zenéje Roth László-tól.

Személyek:

Moergas báró...	Göttler ur.
Julia, a báró szobaleánya	Gore k. a.
Lukas, a báró inasa	Trebtsch ur.
Wachtler, tüzoltó őntemester	Basak ur.
Egy hercegi vadász	Januska ur.
Marianka, szakácsné	Svoboda ur.

Először:

„Urania színház.“

A Hadi tengerészetünk ő felsége I. Ferenc József dicsőséges uralkodása alatt.

Uj! Uj! Uj! Uj! Uj!

Miss Edith Cora

szerpentintáncosnő, chanteuse.

Az óriási FONTAINE-illumináció.

Woller Tivadar,

a jelenkor legjobb humoristája.

Komikus! Komikus!

Delborg A. eredeti bohóc. Boston és Gilwart, bicikli akrobaták. Valamint egészen új műsor.

Még csak e héten Házlebontás

miatt rendkívül olcsón vásárolható a raktáron levő szőnyegek,

csipke- és szövetfüggönyök, ág- és asztalterítők, butorszövetek, flanel-takarók, kocsii- és utazótakarók, plaidek, pokrécok stb.

Hallatlan olcsó szőnyegmaradékok, egyes ág- és asztaltakarók, ugyszintén egyes függönyök.

JOANNOVITS DÖME

IV., Kigyó-utca 3.

Alapított 1820.

Olcsó arany és ezüsteladás,

részletfizetésre is, valamint a legszebb ék szertárgyak, n. m.: arany férfi láncok grammja 85 kr., arany férfi órák 10 ftr., arany női órák 10 forint, gyémántgyűrűk, fülbevalók, brósszák, 6 ftr 50 kr.-tól kezdve. 12 darab vándori ezüst evő- és itatóeszköz 6 ftr 25 kr., ékezőszervizek 12 személyre 140 ftr, 6 személyre 75 ftr-tól kezdve. Girandolok, gyertyatartók, tálcák és e szakmába vágó cikkek grammja 6 kr, minden darab hivatalos feljegyzéssel van ellátva. Veszünk zálogházi cédulákat. Grünberger A. Béla örökösai Budapest, Városház-tér 9. (Harris-bazár) I. em., ajtó 23. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Köhögésnél,

rekedszanél, vagy 30 kr-ért Réthy-féle pemettű-cukorkák.

BUTOR

kézpénzért vagy részletfizetésre legutánjább áron kapható Ehrentreu és Fuchs TESTYÉREKNEL BUDAPEST Teréz-körút 5. Árjegyzék 120 oldal illusztrációval 3 ftr. béküldése ellenében kapható, mi azonban vásárlásnál vagy a könyv visszaküldése esetén kézpénzben visszautadjuk.

Az országos

magyar gyorsírásati egyesület május hó végén

Báthori Dezső

középiskolai tanár ur vezetése alatt

uj magyar és német-nyelvű gép- és gyorsírásati tanfolyamot nyit. Jelentkezéskor felvesz a

„YOST“ írógép

részvételytársaság Erzsébet-körút 9—11. New-York palota.

Ha valami kiváló finomat akar enni. rendeljen Megay Róbert cukrásztól Miskolcon egy Bohéme-tortát: 1 ftr 25 kr. béküldése után bérmentve megkapja. — Budapest: Szenes Edé ur cs. és kir. udvari szállító és Szimon István ur csemegekereskedéseiben, Aradon Ring Zsigmond ur üzletében kapható.

Házak.

Andrássy és körút közelében kevés tőkével igen jó kamatozatok szép és jól kiállitva igen coulans és olcsón, épp ugy igen jó fekvésű elsőrendű telkek minden körülben, valamint villatelek faszorokban és mellék utcáiban igen olcsón eladók Fischer S. által Izabella-utca 43. sz. a. 1—3 óráig levéllileg is.

Herczykyné Rajza Lenke

válogatott regényei 28 díszkötésű kötetben.

- Nyomavesztés 2 k. 4.—
- Delia ..... 1, 2.—
- Az anyajegy 1, 2.—
- Egy szegény leánytörténet 1, 2.—
- Herceginőrona 2, 4.—
- Családi hagyomány ..... 3, 6.—
- Öt óraker ..... 1, 2.—
- Megkészt fecske ..... 2, 4.—
- A titok ..... 1, 2.—
- Atültelt virág 2, 4.—
- Ruth ..... 1, 2.—
- A vér hatalma 1, 2.—
- Arany kigyó 2, 4.—
- Opál ..... 1, 2.—
- Szöke mint a buza ..... 2, 4.—
- Ár és apály ..... 1, 2.—
- Az erdei lak. 2, 4.—
- Beesültszó ..... 2, 4.—
- A 28 kötetből álló gyűjteményt egyszerre való megrendelés esetén 56 ftr-ért szállítjuk, mely összeg 2 ftr 50 kros egymásután következő havi részletben törleszhető. — Az egyes kötetek a kített bolti árakon külön is kaphatók. Az ár és 20 kr. portó előleges beküldése esetén bérmentve. Megrendelhető „BUDAPESTI NAPLÓ“ kiadóhivatalában, József-körút 18-ik szám.

Térképek, utmutatók.

Kirándulóknak, turistáknak a fővárosba kerülő idegeneknek nélkülözhetlen:

Budapest és környéke. Baedekerszerző utmutató a fővárosban és környékén. A főváros és környéke térképével. Irta Palóczi Lippót. Ára piros vászonkötésben ..... 80 kr. A mai Budapest. Emlék és utmutató a fő- és székvárosban. Számos képpel és egy nagy, színes tervrajzzal. Szerkesztette Kahn József. Ára ..... 1 ftr. Budapest tervrajza. Rajzolta Jomernik Nándor. Kimerítős, pontos tájékoztató. Ára ..... 30 kr. Ugyanaz színezve, a főváros nevezetesebb épületeinek és emlékműveinek szép nyomású képeivel. ..... 50 kr. Budapest kirándulási térképe. A főváros és vidékének turista-térképe. Pompás, színezett, kitűnően használható térkép. Készítette Matsk Ignác. Ára ..... 50 kr.

Irodáknak, iskoláknak és egyéb intézeteknek, valamint magánosoknak kitűnő szolgálatot tesznek:

Matsk Ignác. Magyarország nagy vasúti térképe. A legújabb adatok nyomán. Ára 4 ftr. Vásznonra huzva ..... 8 ftr. Matsk Ignác. Megyei térképek. Magyarország összes megyéről, a jellemző népszokások, viseletek, a megyeibeli nevezetességek, ipari és községi legfőbb termények színes képeiben való feljuttatásával. Ára a SI térképek együttvéve, díszkötésben ..... 12 ftr. Megrendelhetők a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában, József-körút 18.

Herczeg Ferenc

uj könyve:

Egy leány története.

Ára 1 ftr 80 kr.

Díszkötésben 2 ftr 80 kr.

Megrendelhető

a „Budapesti Napló“

kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18-ik szám.

Posztoszéjjelkúldés csak magánosoknak.

Egy vég, 3-10 m. hosszú, elegendő 1 férfi öltönyre, ára csak ..... 18-95. Egy vég fekete szalon-öltönynek 10 ftr. Felöltő szövet mérter 8 ftr 25 kr-ól feljebb. Loden gyönyörü szövetben 1 vég 5 ftr-ól, 1 vég 6 ftr 25 kr-ól. Ferravien és Doszking állami-vasúti tisztviselők és bírók egyenruha-szövetek, legfinomabb kamgarn és chevrit, valamint egyenruha-szövetek a pénzgyártás és csendőrség számára stb. gyári áron kúld a szolnák elismert Posztógyári Kiesel-Amhof Brúnnen. raktár Mikát ingyen és bérmentve. — Miskolc szállítás. Figyelemztetés! A L. közönség figyelemztetik, hogy a szövetek ára közvetlenül vásárlásnál olcsóbbak mintha azokat a Brúnnenben az összes szöveteket valódi gyári áron szállítja és nem drákkítja meg az engedély hozzászámításával.

* NEW-YORK *

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Alakult 1845-ben.

Az összes nyereemények a biztosítottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1898. évi üzleti jelentésből:

Aktívák összege	1,089 millió korona
Évi bevétel	227 „
1898-ban a biztosítottaknak kifizetett	107 „
1898-ban kötött új üzletek összege	760 „
Tiszta fölösleg 1898. végén	132 „

Az 1898-ban a biztosítottaknak kifizetett nyereeményosztalékok összege 14 millió koronára rugott.

A New-York a művelt világ összes országában bír fiókokkal.

Referenciák Magyarországon:

Magyar Általános Hitelbank.
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.
Magyarországi vezérigazgatóság:
Budapest, Erzsébet-körút 9—11., New-York palota.